

На основу члана 13. Закона о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Службени гласник РС" бр. 10/13, 142/14, 103/15, 101/16, 35/2023, 92/2023 и 94/2024), Правилника о обрасцу и садржини програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја и обрасцу извештаја о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја ("Службени гласник РС", бр. 24/2015, 111/2015, 110/2016, 16/2018, 87/2019), Одлуке о буџету општине Крупањ за 2025.годину ("Службени лист општине Крупањ бр. 30/2024) и члана 40. Статута општине Крупањ ("Службени лист општине Крупањ" бр. 4/2019) а на основу предходне сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде број: _____ од _____ .2025.године, Скупштина општине Крупањ на седници одржаној дана _____ 2025.године донела је:

ПРОГРАМ ПОДРШКЕ ЗА СПРОВОЂЕЊЕ ПОЉОПРИВРЕДНЕ ПОЛИТИКЕ И ПОЛИТИКЕ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА ЗА ОПШТИНУ КРУПАЊ ЗА 2025.ГОДИНУ

I. ОПШТЕ ИНФОРМАЦИЈЕ И ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА

Анализа постојећег стања

Географске и административне карактеристике: Општина Крупањ се налази у Западној Србији, у мачванском округу, окружена обронцима планине Јагодње, Борање и Соколске планине. Крупањ је административни центар брдско-планинске области Рађевина, и заузима њен највећи део. Крупањ се први пут помиње у дубровачким списима из 1417. године, а општином је постао 6.октобра 1949. године. Општина обухвата територију од 342 км² са укупно 23 насељена места, од којих су 22 сеоска насеља. Граничи се са 6 суседних општина: Лозница, Мали Зворник, Љубовија, Осечина, Коцељева и Шабац. Крупањ лежи на 289м надморске висине, на 44° 14' северне географске ширине и 17° 03' источне географске дужине. Општина Крупањ простире се на 342км²што чини 0.38% територије Републике Србије. Крупањ је од Ваљева удаљен 64 км, од Лознице 28км, од Шапца 64 км, од Новог Сада 135 км. Крупањ је удаљен 150км од Београда, а најближи већи град је Лозница од кога је удаљен свега 28км. Крупањ је недалеко од суседне Босне и Херцеговине, удаљен на 30км. Територија општине Крупањ има брдско планинску конфигурацију земљишта и припада климату малих висина (од 200 м-1000 м), клима је умерено континентална, а то је последица заклоњености територије планинама и њиховим огранцима од хладних северних и источних ветрова. Како се налази на 289 м надморске висине, висинска разлика од 800 м у односу на околне планине ствара микроклиматске разлике у оквиру саме општине. Природни положај Крупања условљава благу и пријатну климу, са доста топлих дана у току године са малим колебањима температуре и свежим ноћима током лета.

Табела 1. Географске и административне карактеристике

Држава	Србија
Округ	Мачвански
Општина	Крупањ
Положај	44° 14' сгш и 17° 03' игд
Површина	342
Становништво попис 2022	14399
Месна заједница	24
Насеље	23
Месне канцеларије	1

Природни услови и животна средина: Укупна површина општине износи 34.201 ха. Од тога је

пољопривредних површина 18.985 ха или 54,9%, шумских 13.849 ха, тј. 40 %, а остало чини неплодно површине 1.727 ха, тј 5%. Обрадивог пољопривредног земљишта има 15.735 ха, тј 45,9% (од чега њива 36,5%, воћњак 4,9%, винограда 0,1% и ливада 4,4%). Пашњака има 3 250 ха или 9%. Најзаступљенији у структури земљишта на територији општине Крупањ су њиве (36,5 %) и шумско земљиште (40%), а остало земљиште је заступљено мањем проценту. Подручје општине Крупањ карактерише умерено континентална клима. Сам градски део општине се налази на 289 метара надморске висине, а висинска разлика од 800 м у односу на околне планине подразумева осетне микроклиматске разлике. Падавине су у Крупању обилније него у суседним општинама, као последица (планински поветарци). Поднебље Рађевине и микроклима Крупањ су значајне природне компоненте за туристички развој регије и општине. Ваздух је овде свеж и чист - струјање са планина ваздуха обогаћеног озоном. Дужина вегетативног периода у вишим деловима износи 220 дана, а у нижим деловима општине креће се до 260 дана. Велики број изворишта воде постоји и на планинама Борања и Јагодња. Нижи делови Рађевине сиромашнији су падавинама, али су и они богати водом која отиче са планина. Велике количине изворишта и речни токови представљају добру базу за водоснабдевање општине. Међутим водни потенцијал ствара и проблеме као што су: ерозије земљишта, поплаве и појаве клизишта. Бујични токови због нерегулисаних речних корита усецају вододерине, одсецају земљиште (често су угрожене саобраћајнице), испирањем га деградирају, а у суподини образују плавине. Водни потенцијал општине (бројност планинских извора, густина речне мреже од 962 м/км) није довољно искоришћен за снабдевање становништва, привреде и пољопривреде (за наводњавање). Од укупне површине територије општине (342 км²) у приватном власништву налази се 271,32 км² или 79,33 % земљишта. Највећи део пољопривредног (97%) и шумског земљишта (65,2 %) су приватна својина. Изузетну повољну власничку ситуацију над земљиштем, ограничава уситњеност парцела и њихов облик. Шуме су на територији општине Крупањ углавном мешовите (буква, храст и јела), а чисто четинарске се јављају само у највишим деловима планина. Од шума у државној својини најзаступљеније су букове (око 80%), па храстове, багремове и борове. Са циљем обнове и проширења шумског покривача 1976. године засађено је 60 ха лишћара и 33 ха четинара. У приватном сектору преовлађују букове шуме (51%), па храстове, багремове и вештачки подигнути четинари. Издавачке шуме овог сектора су слабије и уситњеније, а често су уклопљене у пољопривредне поседе. Многе шуме карактеришу и стабла дивљег воћа, јабука, крушка, трешња као и ниско грмље. Шуме су богате и квалитетним врстама печурака (вргањ, лисичарка). Званично заштићена природна добра су је општи резерват природе „Данилова коса“ уз неколико споменика природе и друга културна добра.

Табела 2. Структура земљишта у општини Крупањ

Категорија земљишта	укупна површина (ха)	укупна површина (%)
њива	12946	37,8
воћњак	1675	4,9
виноград	51	0,1
ливада	1063	3,1
обрадиве површине	15735	45,9
пашњаци	3250	9
рибњаци	-	
трстици и баре	-	
пољопривредне површине	18985	54,9
шумско земљиште	13489	40
неплодно земљиште	1727	5
укупна површина	34201	100

Стање и трендови у руралном подручју

Демографске карактеристике и трендови: Општина Крупањ према званичним статистичким подацима (попис 2022.г.) има 14.399 становника и то: 7368 мушкараца и 7031жена, што показује

смањење броја становника за 2896 (-16,74%) у односу на званични податак из последњег пописа становништва који је спроведен 2011. године када је Општина имала 17.295 становника, док је само насеље Крупањ имало 4.429 становника. Општина Крупањ има густину насељености од 42 становника на 1 км² што је знатно мање од републичког просека који износи 93 становника на 1 км². Од укупног броја становника, градско становништво чини 4134 или 29,7%, док сеоско 10265 становника (70,3%). Према подацима виталне статистике 2022.години стопа живорођених је 6, стопа умрлих 17 а стопа природног прираштаја -10. Очекивано трајање живота живорођених у просеку износи 74 године. Просечан број чланова домаћинства 2,84. Ако се сагледају званични подаци Републичког Завода за статистику који се односе на пописе становништва у протеклим периодима, може се уочити да становништво општине Крупањ бележи неповољне тенденције које се огледају у смањењу укупног броја становника и демографском старењу. Негативан раст, тј. смањење укупног броја становника почиње од шездесетих година и траје. Према подацима РЗС профил јануар 2025.године DevInfo процена је да средином 2023.године општина бележи 14208 становника. Према проценама пројектованог броја становника и у наредном периоду се очекује смањење укупног броја становника (за 2041.год. пројекција 13.991 лица). Узроци за то су очигледни: негативан природни прираштај и гравитациони утицај већих урбаних центара у региону. Број деце и одраслих опада, док број старог становништва расте. Просечна старост становништва у општини Крупањ у 2023. години је 46 година (у 2011. години је износила 42,9 године), што је више у односу на просечну старост на нивоу Републике Србије, која бележи 43,85 године. Према званичним статистичким подацима очекивано трајање живота живорођених у просеку износи 75.година, стопа живорођених по подацима виталне статистике износи 6, стопа умрлих је 16, што даље говори да је стопа природног прираштаја -9. У погледу заступљености према старосној структури у укупној популацији, запажени су и следећи трендови: смањен је број најмлађе популације предшколске и школске деце као последице пада природног прираштаја; опао је број радно способног становништва (од 15-64 године старости); повећан је удео најстарије популације, становништво старог 65 и више година. Имајући у виду ова поређења, као и негативан природни прираштај може се рећи да општину Крупањ карактерише процес демографског старења становништва, што је потврђено у табеларном прегледу.

Табела 3. Упоредни преглед структуре становништва по старосним групама, по пописима становништва из 1991., 2002., 2011. и 2022.год

групација	1991	2002	2011	2022
деца и омладина (0-14 година)	4431	3346	2728	1797
Одрасли (15-65 година)	15431	13527	12212	9154
Стари(65 и више година)	2017	3160	3052	3448

Табела 4. Број становника и домаћинстава по насељима (РЗС попис 2022)

Ред.бр.	насеље	становништво	домаћинство	Ред.број	насеље	становништво	домаћинство
1	Бањевац	411	121	20	Томањ	303	90
2	Бела Црква	496	172	21	Цветуља	171	60
3	Богоштица	217	64	22	Церова	747	227
4	Брезовице	584	221	23	Шљивова	567	160
5	Брштица	944	300		свега	14399	5053
6	Врбић	339	105				
7	Дворска	649	229				
8	Завлака	739	264				
9	Костајник	770	293				
10	Красава	447	183				
11	Кржава	545	197				
12	Крупањ	4134	1545				
13	Ликодра	542	185				
14	Липеновић	416	143				
15	Мојковић	476	171				
16	Планина	57	34				
17	Равнаја	145	63				
18	Ставе	311	95				
19	Толисавац	389	131				

Табела 5. Број запослених и незапослених за период 2018- 2023 на територији општине Крупањ (Профил РЗС DevInfo, јануар 2025)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
01. број запослених	3793	3938	4041	4109	4134	4178
02. број незапослених	1779	1613	1638	1813	1419	1285

Диверзификација руралне економије: Према степену развијености јединица локалних самоуправа (ЈЛС), Општина Крупањ спада у четврту групу, групу изразито недовољно развијених општина, коју чини укупно 44 ЈЛС чији је степен развијености испод 60% републичког просека. Четврту групу развијености ЈЛС чине две подгрупе, подгрупа са степеном развијености од 50% до 60% (25 ЈЛС) и девастирана подручја са нивоом испод 50% просека (19 ЈЛС). Крупањ је до 2014. године припадао групи девастираних подручја, када је прешао у подгрупу са степеном развијености од 50% до 60% републичког просека-недовољно развијених општина. Нова Уредба се није доносила од 2014.године. Сем рударства и прераде дрвета у Крупању се шездесетих година развија и индустрија текстила (велики производни капацитети вискозних тканина и позамантеријске робе), производња картонске амбалаже, контактних сочива, сушеног воћа, мала привреда, трговина и туризам. Та предузећа су запошљавала велики број радника. Крупањ се развијао. Деведесетих година прошлог века Крупањ доживљава тоталну девастацију своје привреде. Сви индустријски капацитети одлазе у стечај и приватизацијом истих ниједан није наставио са радом. Појавила се увећана незапосленост. Број становника се константно смањивао, због иселавања и потраге за послом. Катастрофалне поплаве у мају 2014. године, учиниле су живот у општини Крупањ још неповољнијим. Држава је притекла у помоћ, уз заједничко деловање обнове и отклањање последица спроводила се убрзано. Крупањ се нужно мењао на боље. На основу расположивих података из АПР види се да су у 2022. год. привредна друштва у Крупању запошљавала 596 лица и остварила пословни приход од 5,47 милиона РСД (око 47 хиљада ЕУР). Према подацима Агенције за привредне регистре брисана/угашена и новооснована привредна друштва у периоду од 2021-2024 године закључујемо да се број привредних друштава и предузетничких радњи стагнира а детаљнији приказ дат је табеларно. Тренутно има 110 активних привредних друштава и 876 предузетничких радњи. Данас су најзаступљеније привредне гране прерађивачка индустрија и грађевинарство, као и текстилна индустрија која бележи значајан развој. Становништво се додатно бави пољопривредом која представља значајну привредну грану. Данас у области проиводње и прераде постоји неколико малих прерађивача дрвета (стругара). У области замрзавања и лагеровања воћа (првенствено јагодичастог) ради успешно више хладњача у Крупању и то: ФРИКОС у Мојковићу, хладњача Агрофрост у Завлаци, бивша хладњача "МН" у Крупању је у стечају, хладњача „Ивановић"доо у Томњу, мање хладњаче у Бањевцу, Церови, Цветуљи и Белој Цркви. Већа шанса за запослење отворила се доласком инвеститора и отварањем погона у простору некадашње фабрике „Крупањке"коју је купила Општина. Запослено је у почетку 150 радника у 2015. години од стране „JEANCI Serbia"доо у области текстила. У наредном периоду адаптирано је још хала у простору исте фабрике за познатог послодавца „СТИМ ИМПОРТ" из Лознице у 2018.години и запошљено 60 радника за производњу хтз опреме. У халама исте фабрике производњу је покренуо и послодавац из Београда и запослио 12 лица у 2018. години. Крајем 2019. године производњу покреће још један послодавац „LINE OIL" и запослио је око 25 лица. Дошло је и до промене одређених послодаваца, уместо „JEANCI" дошао је „JUGOTEX "д.о.о. у 2023. години и упустио 130 радника. Како већи део становништва у општини Крупањ живи у руралном делу општине и бави се пољопривредом, она је један од приоритета развоја. Сваке године сходно Закону о пољопривреди и руралном развоју израђује се Програм подршке пољопривредне политике и политике руралног развоја општине Крупањ Путем конкурса за различите програме из области пољопривреде регистрованим пољопривредним газдинствима подели се око 20 милиона динара који се издвајају општинским буџетом. Програми подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја за општину Крупањ за период 2013. - 2024. година су добро структурирани, мере су повезане са циљевима важећих докумената јавне политике како општине тако и централног нивоа власти. За сваку меру предвиђени су општи критеријуми за кориснике. Интензитет помоћи јасно је прописан као и административна процедура, листа инвестиција као и индикатори. Током предходних 11 година укупна средства намењена реализацији програма варирали су од 20 до 27,7 милиона док су утрошена средства од 15 до 26 милиона у зависности од године, осим за 2023.годину где програм није усвојен од стране скупштине а због недостатка новчаних средства планираних програмом за 2022.годину средства су пренета и подељена у

2023.години. Број корисника је на нивоу око 550 годишње што представља око 20% регистрованих ПГ. Одлуком СО-е Крупањ сваке године се усваја и Годишњи програм заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта на територији општине Крупањ на основу предходно прибављеног позитивног мишљења Комисије за давање мишљења на програм и добијене сагласности Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде у складу са Законом о пољопривредном земљишту. Комисија благовремено објављује јавни позив за остваривање права коришћења без плаћања накнаде пољопривредног земљишта у државној својини. Циљ доношења програма је да се средства од закупа пољопривредног земљишта у државној својини и накнада за промену намене пољопривредног земљишта у планираној години, искористе у складу са предложеним програмом. Ова средства су предходних година коришћена за уређење атарских путева када је МПШВ учествовало са 40% средстава а општина издвајала значајна средства из свог буџета. Крупањ на основу својих потенцијала и компаративних предности треба да стави нагласак на следеће области развоја: пољопривреда, туризам, шумарство (прерада дрвета) и развој малих и средњих предузећа. Општина Крупањ има одређену сировинску базу као што су: воће, поврће, лековито биље, млеко, месо, дрво, камен, водни потенцијали и друго. Оно што је општини потребно и што недостаје су прерађивачки капацитети. Поред прерађивачких капацитета, на бази расположивих сировина, значајни потенцијали постоје и у области развоја туризма, природне лепоте, културно-историјско наслеђе и све већи успон спортско-рекреативног туризма, а недостатак довољног броја лежаја пружа могућност за изградњу смештајних капацитета. Улагања у смештајне капацитете и побољшање туристичке понуде је тенденција и потреба. Повољна пословна клима значи да општина има: План генералне регулације, Просторни план, стратешка документа, планове детаљне регулације, инвестиционе локације са изграђеном инфраструктуром, реализацију пројеката у свим областима развоја, ефикасну администрацију као логистику инвеститорима, сарадњу са приватним сектором, интензивну комуникацију са институцијама на локалном и централном нивоу, пројекте са донаторима, интензиван маркетинг, стручни тим. Све што је урађено допринело је да општина Крупањ, подигне своју конкурентност, побољша услове за привређивање. То значи да се очекују нове инвестиције у будућности. Општина Крупањ мерама активне политике запошљавања уназад око четрнаест година настоји да поспешује предузетништво и утврђује своје циљеве и програме запошљавања за сваку годину. Развој предузетништва у предходним годинама подстицала је и Национална служба за запошљавање (НСЗ) директним програмима преко филијале Лозница и испоставе у Крупању и то не само финансијском, већ и нефинансијском подршком, на чему су били ангажовани пословни центри као организационе јединице у саставу НСЗ. Семинари и обуке, као вид нефинансијске подршке првенствено лицима која намеравају да започну сопствени посао. Мере подршке привредницима и незапосленима кроз учешће у финансирању програма и мера активне политике запошљавања биће и у 2024 години и даље, као и директне мере које спроводи Национална служба за запошљавање. Заједничка Регионална развојна агенција Подриња Погдгорине и Рађевине (РРАППР) Лозница чији је суоснивач и Општина Крупањ у оквиру свог деловања и рада има сектор посвећен малим и средњим предузећима и предузетницима у оквиру којег организује подршку МСП, спроводи обуке за почетнике у пословању и друге обуке, обавља представљање појединих конкурса за привреднике (нпр.за конкурентност, женско предузетништво, мониторинг и друге), даје техничку подршку предузетницима на нивоу општине и др.

Табела 6. Број привредних друштава према подацима АПР за период 2021-2024. година

Ред.бр.	привредна друштва	2021	2022	2023	2024
1	активних	112	111	110	110
2	новооснованих	9	4	3	2
3	брисаних/угашених	5	6	4	2

Табела 7. Број предузетника за период 2021-2024. сходно подацима АПР-е

Ред.бр.	предузетници	2021	2022	2023	2024
1	активних	739	781	871	876
2	новооснованих	140	154	158	47
3	брисаних/угашених	94	110	67	43

Рурална инфраструктура: Асфалтираних државних путева који пролазе кроз територију општине Крупањ има 81,6 км. Локални путеви у општини Купањ представљени су са 231,7 км, а асфалтни застор предходних година урађен на дужини од 99,4 км. Постоје и некатегорисани путеви са укупном дужином од 346,3 км, од чега је предходних година асфалтирано 13,72 км. Како је велики део општине Крупањ брдско-планински, локални и некатегорисани путеви и деонице регионалних путева су великог подужног и попречног нагиба са доста критичних пројектних елемената. Градски водовод је изграђен само за средиште општине – Крупањ и као таква не обезбеђује уредно снабдевање становништва квалитетном пијаћом водом, док су месни водоводи урађени за централне зоне два највећа села (Завлака и Бела Црква). Домаћинства у осталим насељеним местима снабдевају се водом из сопствених бунара, или из заједничких резервоара на које је прикључено просечно 5 домаћинстава. Електроенергетска мрежа изграђена је у свим насељеним местима у општини, с тим што су у најнеприступачнијим деловима општине лоше напонске прилике, код 20 % домаћинстава електрификација није одговарајућа што захтева њену реконструкцију. Ови проблеми присутни су у свим месним заједницама, а и појачани су због разуђености села и конфигурације терена. Оптичким кабловима су повезана сва насеља у општини, покривеност мобилном телефонијом је око 60%. Најважнији путни правци су: Крупањ - Лозница - Шабац - Београд, Крупањ - Завлака - Текериш (на Церу) - Шабац - Београд, Крупањ - Ваљево - Београд, Крупањ - Љубовија (преко Мачковог Камена).

Табела 8. Основни подаци о водоводној и канализационој мрежи у 2023.години (извор података РЗС-DevInfo)

дужина водоводне мреже (км)	132
домаћинства прикључена на водоводну мрежу	2076
дужина канализационе мреже (км)	25
домаћинства прикључена на канализациону мрежу	1600

Показатељи развоја пољопривреде

Пољопривредно земљиште: Укупна површина општине износи 34.201 ха. Од тога је пољопривредних површина 18.985 ха или 54,9%, шумских 13.849 ха, тј. 40 %, а остало чини неплодно површине 1.727 ха, тј 5%. Обрадивог пољопривредног земљишта има 15.735 ха, тј 45,9% (од чега њива 36,5%, воћњака 4,9%, винограда 0,1% и ливада 4,4%). Пашњака има 3 250 ха или 9%. Најзаступљенији у структури земљишта на територији општине Крупањ су њиве (36,5 %) и шумско земљиште (40%), а остало земљиште је заступљено мањем проценту. Од 34.201 хектара колико заузима општина Крупањ 43% је коришћено пољопривредно земљиште и 36,6% површине је под шумом. Структура земљишта је следећа: оранице и баште 45%, ливаде и пашњаци 27%, воћњаци 26% од укупног коришћеног пољопривредног земљишта. Највећи део земљишта је у приватној својини. Ограничавајући фактор у развоју пољопривреде представљају уситњени поседи као и сам облик и приступачност истих што је условљено геоморфолошком структуром територије Општине Крупањ. На основу података РЗС у Општини Крупањ укупан број газдинстава је 4006, а број регистрованих пољопривредних газдинстава на дан 31.12.2024.године износи 3232 и то активних породичних пољопривредних газдинстава 3101 и пасивних 114, што је приказано у табели број 10. Према структури производње приметно је да су најзаступљеније гране ратарство, воћарство и сточарство. Пољопривредници Рађевине, традиционално највише се баве воћарством, ратарством и сточарством. Од пољопривредних култура најзаступљенија је малина, потом шљива, а од 2000-их година све више се узгаја и купина. На страни поврћа, највише се гаји кромпир коме погодују микроклиматски услови поднебља. На нижим теренима успешно се гаје скоро све врсте ратарских култура и јагода док су шљиве, малине, купине и кромпир одлика виших терена на којима се постиже завидан доходак по јединици површине, чиме се остварује највећи део тржних вишкова. Узгој стоке је одлика индивидуалних пољопривредних газдинстава а акценат је на гајењу говеда, свиња и оваца и производњи свежег меса и млека. Незагађена природа и разнолика флора нуде могућности за прикупљање шумских плодова и биља. Врло је развијена и производња меда изузетног квалитета. Прерадни капацитети на бази наведених пољопривредних производа могу да прерасту у производњу здраве хране са заштићеним пореклом. Воће које се произведе углавном откупљују седам хладњача са територије општине Крупањ и једна сушара за шљиву. И поред повољних природних услова, приноси на

парцелама су значајно испод просека појединачне културе чему доприноси слаба примена агротехничких мера, што је значајно условљено и чињеницом да се пољопривредом претежно баве старачка домаћинства. Иако се пољопривредом бави 64% становништва, велики број газдинстава остаје ван званичних токова тј. бави се некомерцијалном пољопривредом. На то нам указује и ниска специјализација пољопривредних газдинстава јер у Крупњу преовладавају мешовита газдинства комбинација биљне и сточарске производње која учествују преко 60% у укупном броју газдинстава. Према подацима РСЗ (2020.г.) кроз област животне средине на територији општине има 12.521 хектара под шумом а просечна запремина дрвета износи 25.6 хиљаде кубних метара. Већина шума је у приватном власништву 9.010ха (72%) док је преосталих 3.510ха (28%) у државном власништву. Укупна површина пољопривредног земљишта у државној својини према Годишњем програму заштите, уређења и коришћења пољопривредног земљишта за 2025.г.износи 156,9035 ха. Планирано је 36,6738 ха за давања у закуп кроз 127 надметања. До сада је дато у закуп 30,6330ха а детаљно приказано кроз табелу годишњег програма-извештај о уговорима о закупу пољопривредног државног земљишта (3.4648ха је дато у закуп на период 2018/2028, дато у закуп на период 2022/37 површина од 18,8442ха, површина од 1,1850 ха дато у закуп на период 2023/38 и површина од 7,1390 дата на период 2024/2039). Изузето је 89,5967 ха државног земљишта. Циљ доношења програма је да се средства од закупа пољопривредног земљишта у државној својини и накнада за промену намене пољопривредног земљишта у 2025.години, приказаних кроз табелу прихода и намене улагања (општински приход је 40%), искористе у складу са предложеним програмом-уређење атарских путева.

Вишегодишњи засади: Према званично доступним статистичким подацима укупне површине под воћњацима износе 2368ха и то 1788ха плантажних (75,5%) и 579ха екстензивних (24,5%). Воћарством се бави 3340 газдинстава. Виноградарством се бави 66 ПГ на површини од 5ха, тачније 3ха винске сорте а 2ха сорте за јело. Структура воћних засада према статистичким подацима: 1245ха шљиве, 32ха ораха, 5ха лешника, 18ха осталог коштичавог и језграстог воћа, јабука 48 ха, крушака 21 ха, бресака 1 ха, кајсија 3 ха, вишања 5 ха, 759ха малине, 227ха купине, 3ха осталог бобичастиг воћа и 16ха јагоде. Тренд је да се површине под воћним засадима се из године у годину повећавају. Разлози су: побољшање сортности, повећање приноса и конкурентности, повољни подстицаји од стране министарства и општине. Напомињемо да је преко Организације за пољопривреду и храну у 2014 години на име штета од поплава подељено по 1200 садница вишње и трешње, 15900 садница шљиве, 495000 садница малине и 23400 саднице купине уз достављену декларацију 33 Еврокалем из Крушевца а напомињемо да су преко програма подстицаја на локалном и националном нивоу засађене веће површине сертифицираним садним материјалом нарочито малине.

Сточни фонд: Повољни природни услови за развој сточарства-говедарства у Доњој Рађевини на територији месних заједница: Бела Црква, Равнаја, Завлака, Доње и Горње Брезовице, Мојковић и Цветуља имају надморску висину до 350м и већи комплекс расположивог пољопривредног земљишта. У осталим месним заједницама (надморка висина и до 950м) претежно је заступљено воћарство уз узгој крава и свиња за сопствене потребе Према подацима Ветеринарске станице Крупањ има укупно говеда 2342, од тога ум. крава 900. Оваца укупно 21950 од тога уматичених 4100. Коза укупно 392 док уматичених нема. Свиња обележних има 1780 и кошница пчела око 10500 комада. Откуп млека организује Имлек, Лозничка млекара, Шабачка млекара и млекара из Коцељеве. Не постоји организован откуп јунади, телади, товних свиња, јагњади и јаради, већ се исти обавља преко сточне пијаце у Крупњу и Завлаци. Што се тиче расног састава стоке код нас се гаји говече симентал, холштајн (црни и црвени) и мешовито шарено говече. Овце су већином Сјеничке оплемењене, Виртемберг, домаћа праменка, Ил де франс, Романовска или укрштене. Заступљена је Алпска и домаћа бела коза. Од свиња има Ландрас, Пијетрен, Дурок, Јоркшир, мангулица. Рибњаци су већином пастрмски и шарански.

Механизација, опрема и објекти: Стање пољопривредне механизације на територији општине Крупањ идентично је стању на територији целе Републике Србије. Механизација и опрема је застарела, просечна старост је око 30 година. Последњих година прикључна механизација се обнавља на основу конкурса за подстицајна средства код Општине Крупањ и Министарства пољопривреде. Опрема за савремене технологије није доступна просечном пољопривредном газдинству. Недостају пре свега објекти за складиштење стајњака, објекти за прераду и објекти за складиштење (привремено или дуже) готових производа. Према попису пољопривреде из 2012. године на територији наше општине има: трактора 874, комбајна 83, прикључних машина укупно (6003) од чега: берача 85, плугова 1145, тањирача 610, дрљача 890, сетвоспремача 26, ротифреза 346, растуривача мин.ђубрива 77, сејалица 350, прскалица 416,

растурача стајњака 18, тракторских приколица 1286, косилица 754. Објекти за смештај стоке на пољопривредним газдинствима Објекти за смештај говеда 2225, објекти за смештај свиња 2593, објекти за смештај кокошака носиља 1974, објекти за смештај остале стоке 1276. Објекти за смештај пољопривредних производа на газдинству кошеви за кукуруз 1681, амбари 986, силоса 3. Сушаре и објекти за силажу на газдинству-сушаре 38 и 41 објекта за силажу. Објекти за смештај пољопривредних машина и опреме и хладњаче на пољопривредном газдинству Објекта за смештај пољопривредних машина и опреме имамо 117 и 4 хладњаче капацитета 22182м³. Стакленици и пластеници на газдинству: Стакленика и пластеника 54 на 51 газдинство.

Радна снага: Ангажованих у раду на пољопривредним газдинствима има 9523, односно 55% у односу на укупан број становника, од чега је свега 55 стално запослених код правних лица или предузетника. Већина радно активног становништва не поседује школско знање из области пољопривреде већ знање стечено искуством у раду на газдинству. За пољопривредну производњу на породичним газдинствима ангажовани су носиоци и чланови газдинстава. Током године породична газдинства ангажују сезонску радну снагу пре свега за бербу јагодичастог воћа у укупном броју од 1240 радника за свега 196 годишњих јединица рада, док правна лица и предузетници ангажују 7 радника за 24 годишње радне јединице. Око 120 пољопривредника активно плаћа ПИО преко пољопривреде. Носиоци пољопривредних газдинстава су у погледу нивоа стечених квалификација у већини само са стеченим искуством у пољопривреди 2717; 6 је обучено путем курсева, 22 са средњом пољопривредном школом, 1184 средња школа и остало, 26 са вишом школом или факултетом пољопривредне струке и 135 са вишом школом или факултетом непољопривредне струке. На пољопривредним газдинствима се оствари 4833 јединице рада од стране 3953 носиоца газдинства и 5513 чланова породице носиоца газдинства.

Табела 9. Ангажована радна снага према подацима РЗС-DevInfo попис пољопривреде 2012.године,

Ред.бр.	ангажована радна снага	укупно	жене	мушкаци
1	носиоци породичног газдинства	3953	522	3431
2	Чланови породице и рођаци који су обављали пољопривредне активности на породичном газдинству	5513	3741	1772
3	стално запослени на породичном газдинству	2	0	2
4	стално запослени на газдинству правног лица/предузетника	55	23	32
5	управници (менаџери) на газдинствима	4090	548	3542

Структура пољопривредних газдинстава: Укупан број пољопривредних газдинстава по попису пољопривреде из 2012.године износи 4090 а домаћинства по попису становништва из 2022.године износи 5053. У складу са званичним подацима пописа из 2012 изведена је структура: 1152 ПГ располаже са 634ха и има површину мању мању или једнаку 1ха; 813 ПГ располаже са 1207ха и има површину од 1-2 ха; 1341 ПГ располаже са 4429ха и има површину од 2-5ха; 633 ПГ располаже са 4135ха и има површину од 5-10ха; 112 ПГ располаже са 1422ха и има површину од 10 до 20ха; 9 ПГ располаже са 210ха и има површину о 20 до 30ха и 1 ПГ располаже са 36ха и има површину од 30 до 50ха. У просеку коришћено пољопривредно земљиште је 3,00 ха по газдинству. Према подацима Управе за аграрна плаћања на дан 31.12.2024.године на територији општине Крупањ има укупн 3232 регистрована пољопривредна газдинства што је дато у Табеларном прегледу број 10.

Табела 10. Укупан број регистрованих пољопривредних газдинстава на територији општине Крупањ (стање на дан 31.12.2024.г.-извор података Управа за аграрна плаћа)

Ред.бр.	назив организационог облика	Активна ПГ	Пасивна РПГ	Укупно
1	Породично пољопривредно газдинство	3101	114	3215
2	предузеће	11	-	11
3	предузетници	4	-	4
4	земљорадничке задруге	2	-	2
5	пољопривредна газдинства са статусом правног лица	-	-	-
6	научно истраживачке организације	-	-	-
7	верска организација	-	-	-
8	укупно	3118	114	3232

Производња пољопривредних производа: У укупној биљној производњи од 18588ха ратарство и повртарство учествују са 15163ха или 81.57%. На основу пописа пољопривреде из 2012 године, кукуруз се гаји на 2493 ха, пшеница на 555 ха, остале житарице 652 ха. Кромпир се производи на површини од 238 ха и приносом од 6,6 т/ха. Производња дувана за тржиште обавља се на 27ха са приносом од 2571 кг сувог дувана/ха. Соја се гаји на 26 ха, а поврће 18 ха. Под пластеничком производњом има више од 1 ха. Од крмног биља највише се гаје мешавине трава 683 ха, луцерке 653 ха, детелине 415 ха и силажни кукуруз 49 ха. На годишњем нивоу произведе се: 3 204 тоне малине, 4346 тона купине, 198 тона јагоде, 4304 тоне шљиве у свежем стању и 6865 тона шљиве се преради у ракију. Код сточарске производње тржни вишкови су: телад 1764, бикови 200, јагњад 4287, свиње 8856, 1890 литара млека, мед 84524кг (принос по кошници 17кг) и 18 тона рибе (9 рибака). Од 2010 године наши произвођачи су организовано почели да се баве воћарском производњом преко хладњаче Very Frost из Лознице, да би у 2012. години прешли на органску производњу и добили групни сертификат од овлашћене организације SGS на основу које је у органску производњу укључено по 56 произвођача из Шљивове, Врбића и Костајника за малину (36,68ха) и купину (13,63ха). Организацијом органске производње малине и купине бави се хладњача Фрикос Мојковић као и остале а готово сваки прпризвођач укључен је у органску производњу.

Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника: Међу најактивнијим удружењима пољопривредника су: три пчеларска удружења, риболовачко удружење, удружење „Печурка“, Ловачко удружење, Удружење грађана Рађевине за сеоски туризам Крупањ. Општинска управа кроз посебне програме помаже активност удружења, обезбеђујући средства у буџету.

Трансфер знања и информација: Када је у питању функционисање система преноса знања и информација на нивоу општине Крупањ, истичемо да Општинска управа у сарадњи са ПССС Пољовет Лозница, локалним хладњачама и заинтересованим произвођачима семена и вештачког ђубрива организује едукације пољопривредника кроз предавања. Не постоје обуке пољопривредних произвођача од стране образовних и истраживачких установа и организација. Произвођачи највише информација и помоћи добијају од сарадника за пољопривреду у оквиру Општинске управе и запослених у ПССС Пољовет Лозница, који помажу пољопривредницима приликом регистрације, обнове регистрације и остваривање подстицаја. Трансфер информација до пољопривредних произвођача у највећој мери обављају стручне службе на терену као и преко локалне радио станице.

ТАБЕЛАРНИ ПРИКАЗ ПЛАНИРАНИХ МЕРА И ФИНАНСИЈСКИХ СРЕДСТАВА

Табела 1. Мере директних плаћања

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Регреси	100.1	2.000.000,00	2.000,00	100	70.000,00	0,00
	УКУПНО		2.000.000,00				

Табела 2. Мере кредитне подршке

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 3. Мере руралног развоја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
1	Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава	101	15.000.000,00	50	160.000,00	0,00
2	Инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга	301	3.000.000,00	50	160.000,00	0,00
	УКУПНО		18.000.000,00			

Табела 4. Посебни подстицаји

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ постицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 5. Мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, мера кредитне подршке, мера руралног развоја и посебних подстицаја

Редни број	Назив мере	Шифра мере	Планирани буџет за текућу годину без пренетих обавеза (у РСД)	Износ подстицаја по јединици мере (апсолутни износ у РСД)	Износ подстицаја по кориснику (%) (нпр. 30%, 50%, 80%)	Максимални износ подршке по кориснику (ако је дефинисан) (РСД)	Пренете обавезе
	УКУПНО						

Табела 6. Табеларни приказ планираних финансијских средстава

Буџет	Вредност у РСД
Укупан износ средстава из буџета АП/ЈЛС планираних за реализацију Програма подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја (без пренетих обавеза)	20.000.000,00
Планирана средства за директна плаћања	2.000.000,00
Планирана средства за кредитну подршку	0,00
Планирана средства за подстицаје мерама руралног развоја	18.000.000,00
Планирана средства за посебне подстицаје	0,00
Планирана средства за мере које нису предвиђене у оквиру мера директних плаћања, кредитне подршке и у оквиру мера руралног развоја	0,00
Пренете обавезе	0,00

Циљна група и значај промене која се очекује за кориснике: Циљна група су физичка лица-комерцијална регистрована пољопривредна газдинства и породична пољопривредна газдинства са активним статусом регистрована до дана објављивања конкурса за подстицаје и обновљена преко е-аграра у току 2025. године у складу са законом којим се уређује пољопривреда са пребивалиштем на територији општине Крупањ. Подстицаји се дају за инвестиције на пољопривредном земљишту са територије општине Крупањ. Програм за 2025.годину представља наставак започетих активности планираних и остварених током 2012., 2013., 2014.,2015., 2016, 2017, 2018, 2019, 2020, 2021, 2022. и 2024. године у складу са донетим Програмима пољопривредне политике и политике руралног развоја („Службени лист општине Крупањ“ бр. 5/2012, 10/2013, 10/2014, 11/2015, 4/2016, 11/2017, 9/2018, 5/2019, 9/2020, 6/2021, 16/2021, 10/2022 и 12/2024) . Средства за реализацију Програма за 2025 годину предвиђена су Одлуком о буџету Општине Крупањ за 2025 годину (Службени лист општине Крупањ број 30/2025) у износу од 20.000.000,00 динара, што је 2,94% од буџета. Имајући у виду специфичност средине у којој се програм спроводи, број корисника и висину скромних буџетских средстава постигнути су следећи циљеви: побољшан генетски потенцијал, уведена сигурност у производњи, унапређена ратарска производња, уведен део технолошки напредне производње која утиче на квалитет и квантитет приноса, конкурентност пољопривредних производа на тржишту, обезбеђена квалитетна и здравствено исправна храна; подигнути интезивни воћни засади, унапређена воћарска производња побољшањем сортног састава, већа отпорност пољопривредних култура на климатске промене применом наводњавања, започет развој пластеничке производње, побољшан квалитет и континуитет на тржишту чиме се тежи достизање стандарда квалитета, подстакнуто удруживање и самозапошљавање.

Информисање корисника о могућностима које пружа Програм подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја: Након усвајања програма од стране СО-е Крупањ исти ће се објавити у Службеном листу општине Крупањ, званичном сајту општине Крупањ www.krupanj.org.rs, локалном радију и телевизији, путем презентација-трибина, предавања по месним заједницама након расписивања конкурса, достављених програма и конкурса председницима месних

заједница лично или преко сарадника за месне заједице и локалним новинама.

Мониторинг и евалуација: Наша општина је последњих десет година радила сличне програме који су наишли на фантастичан одзив РПГ који су користили подстицаје. Циљ доношења Одлуке о образовању Буџетског фонда за развој пољопривреде општине Крупањ („Службени лист општине Крупањ“ бр.4/2011) је да се обезбеде и усмере средстава у складу са програмима општине Крупањ уз рационално, програмирано и квалитетно коришћење средстава из различитих извора за улагање, подстицање пољопривредне производње и рационално коришћење и развој постојећих природних ресурса. Буџетским фондом управља Општинска управа општине Крупањ а Председник је одговоран за издавање налога за плаћање из Буџетског фонда. Средства фонда се користе наменски за спровођење пољопривредне политике у складу са програмом за текућу годину коју доноси Скупштина општине Крупањ уз претходну сагласност министарства. Реализацију програма обавља Комисија за спровођење програма подршке пољопривредне политике и политике руралног развоја коју образује Председник општине. Задатак Комисије је да након завршеног конкурса и обраде захтева за подстицаје, утврди прелиминарну листу кандидата по редоследу пристизања захтева до утрошка средстава. Уколико су два или више кандидата истог дана поднела захтев, предност има кандидат који је раније поднео захтев. Након обраде захтева, Комисија саставља прелиминарну листу кандидата до износа финансијских средстава планираних програмом за сваку меру појединачно. Комисија за спровођење подстицаја је изнела став да ће контролу подстицаја код инвестиција у физичку имовину на терену обаљати по пријави неправилности, искључиво када је неопходно утврдити фактичко стање на терену како би се одлучило о поднетом захтеву и контролом случајног узорка на лицу места о набављеном предмету инвестиције у складу са приложеном документацијом, док ће код инвестирања у копање бунара утврђивати фактичко стање на терену и уз коначни извештај доставити Општинском већу који доноси одлуку о додели средстава, која садржи поуку о правном леку - право на приговор за све подстицаје, осим за регрес за вештачко осемењавање (у року од 8 дана од дана истицања одлуке на огласну таблу). На основу сугестија ДРИ, Комисија за спровођење програма, извршиће и контролу добијених подстицаја из предходних година, на начин који ће сама организовати. У складу са правоснажном одлуком о додели средстава председник општине закључује уговор са корисницима подстицаја за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава којима се регулишу међусобна права и обавезе а потом служба рачуноводства врши исплату подстицајних средстава на наменске рачуне корисника за све подстицаје. Обавеза корисника подстицаја је да добијене подстицаје користи са пажњом доброг домаћина и да предмет подстицаја не отуђи најмање 5 година од дана исплате подстицајних средстава (прецизније ће бити регулисано уговором), осим за набавку квалитетних воћних садница јагоде, фолија и трака, обавеза корисника подстицаја да добијене подстицаје користи са пажњом доброг домаћина и да предмет подстицаја који се односи на исплату подстицајних средстава не отуђи 2 године од дана исплате подстицајних средстава. На основу досадашњег искуства на примени програма највећи број корисника користио је регрес за вештачко осемењавање, подстицаје за инвестиције у опрему за наводњавање, машине за обраду земљишта, машине и опрему за заштиту биља. Контролом општинских подстицаја 2018, 2019, 2020 и 2021.године највише неправилности је уочено кроз сточарство-набавка квалитетних приплодних грла говеда, оваца и коза, које су појединци отуђили у уговореном року а самим тим и вратили подстицајна средства а с друге стране пријављивали угинућа или отуђивање незадовољни репродукцијом купљених грла, због чега је комисија за израду програма, имајућу у виду да се број квалитетних приплодних грла из године у годину смањивао, дошла до закључка да заинтересована РПГ могу конкурисати само на националном нивоу. Имајући у виду да наша општина припада IV групи развијености и девастираном подручју оправдано смо увели нове подстицаје за подршку младима у руралним подручјима од 2019.г. до 2024.године. Повремено смо уводили подстицаје за осигурање, јер су ризици од поплава, суше и града све учесталији а штете обимније и веће из године у годину, али пошто су подстицаји на националном нивоу повећани на 70%, одлучено је да ову меру не подстичемо. У циљу побољшања отпорности пољопривреде на климатске програме, поштујући ФАО програм у коју је и наша општина укључена а имајућу у виду и предлог председника општине разматрано је увођење нове мере у циљу снабдевања водом сеоских домаћинстава кроз инвестицију 301.2. инвестиције у израду, унапређење или проширење свих типова инфраструктуре мањег обима, укључујући инвестиције у обновљиве изворе енергије. Кроз ову меру инвестиција је усмерена на РПГ у сеоском насељу која немају могућност прикључења на јавни водовод и то за копање и зацевљење бунара преко 5m, под условом да се вода искључиво користи за пиће, појење стоке и друге

санитарне потребе у домаћинству.

Програм мера подршке за спровођење пољопривредне политике и политике руралног развоја

II. ОПИС ПЛАНИРАНИХ МЕРА

2.1. Назив и шифра мере: 100.1 Регреси

2.1.1. Образложење: У складу са Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју ("Службени гласник РС" бр. 10/13, 142/14, 103/15, 101/16, 35/2023, 92/2023 и 94/2024) локалне самоуправе могу да утврђују мере подршке који се односе на директна плаћања за регресе за репродуктивни материјал за вештачко осемењавање. Ова мера је у складу са националном Стратегијом пољопривреде и руралног развоја РС . Сточни фонд је у опадању. Сточарска производња се углавном одвија на веома малом броју индивидуалних фарми . Ова мера била је актуелна свих предходних година, што доказује подацима да је у 2013. и 2014. години 1075 РПГ користило регрес за вештачко осемењавање свих грла (независно да ли су уматичена), док је у 2015. години регрес за вештачко осемењавање само уматичених грла (690 грла) користило 226 РПГ. У 2016. години 207 РПГ остварило је право на регрес за 776 уматичених грла. У 2017 години 234 РПГ остварило је право на регрес за 946 уматичених грла. У 2018 години 252 РПГ испунило услове регреса за вештачко осемењавање за 1073 грла. У 2019 години 233 РПГ испунило је услове регреса за вештачко осемењавање за 1141 грло а 2020.г. осемењено је 1114 уматичених грла код 216 корисника. У 2021. години осемењено је 1014 уматичених грла код 196 подносиоца захтева а у 2022. години осемењено је 854 грла кроз 156 поднетих захтева па је евидентно да се број уматичених грла и број поднетих захтева последњих година у значајном опадању, због чега је евидентно да је стање сточарске производње у веома тешкој ситуацији. Имајућу у виду чињеницу да због недостатка финансних средстава није било исплате подстицаја за регрес у 2022. годину све обавезе су пренете у 2023. годину када су и исплаћени подстицаји за 156 РПГ сакупним износом подстицаја 1.473.766,08 динара. У 2024. години регрес за вештачко осемењавање остварило је 127 РПГ у укупном износу од 1.197.940,00 динара а укључено 668 квалитетних приплодних грла крава. Без исплаћеног регреса је остало 16 подносица захтева (75 грла) у укупном износу од 139.733,00 динара.

2.1.2. Циљеви мере: Реализација ове мере позитивно утиче на економски и социјални статус руралне средине: подизање конкурентности производње и стварање тржишно одрживог произвођача; побољшање расног састава говеда; обезбеђивање услова за уравнотежен развој говедарства; боље коришћење расположивих ресурса; јачање вертикалне интеграције у производњи млека и меса; подизање стандарда живота у руралној средини и пољопривредних произвођача кроз повећање и стабилност дохотка пољопривредних газдинстава.

2.1.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Регрес за вештачко осемењавање предвиђен је Законом о подстицајима у пољопривреди и руралном развоју. За репродуктивни материјал не постоји комплементарност са националним програмом руралног развоја.

2.1.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица-комерцијална пољопривредна газдинства са активним статусом и пребивалиштем на територији општине Крупањ, регистрована до дана објављивања конкурса и обновљена у 2025. години у складу са прописима који регулишу ову област, под условом да су испунили све критеријуме програма и конкурса.

2.1.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.1.6. Општи критеријуми за кориснике: -да је активно комерцијално пољопривредно газдинство са пребивалиштем на територије општине Крупањ (физичко лице) регистровано до дана објављивања конкурса и обновљено у 2025. години са пребивалиштем на територији општине Крупањ, под условом да је испунило све критеријуме програма и конкурса у складу са законским прописима који регулишу ову област, што доказује одговарајућом документацијом из регистра пољопривредних газдинстава (потврда о активном статусу, извод из регистра и животињска структура); -да један исти корисник може остварити подстицаје за мере директних плаћања и једну од мера руралног развоја и то: инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава или инвестиције у развој руралне инфраструктуре ; -да је измирио доспеле обавезе по основу изворних јавних прихода за носиоца и чланове газдинства, што доказује издавањем уверења из локалне пореске администрације које не сме бити старије од три месеца; -да РПГ

која нису испунила уговорне обавезе у предходним годинама о додели подстицајних средстава (на основу обављене контроле) не могу бити корисници општинских подстицаја три године рачунајући и текућу годину.

2.1.7. Специфични критеријуми: За инвестицију 100.1.1 регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање), да је уматичено грло вештачки осемењено први пут у периоду од 01.децембра 2024.г. до 30.11.2025.године са доказима (копија пасоша и матичног листа, картона о вештачком осемењавању). Грло које је предмет подстицаја мора бити у власништву подносиоца захтева или члана газдинства (уписаног у регистар) у моменту осемењавања и подношења захтева а датум осемењавања из потврде уписан у матични лист.

2.1.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
100.1.1	Регрес за репродуктивни материјал (вештачко осемењавање)

2.1.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	редослед пристизања благовремених и потпуних захтева до утрошка средстава	не	

2.1.10. Интензитет помоћи: Укупно за ову меру је предвиђено 2.000.000,00 динара. Максимални износ регреса за вештачко осемењавање уматичених грла износи 100% без пдв-а за вештачки осемењено грло (први пут), максимално по једном осемењавању 2.000,00 динара без пдв-а, максимално до 70.000,00 динара/кориснику. Обрађена РПГ који нису остварила право на регрес за репродуктивни материјал по програму из 2024 године (укупно 16 газдинстава) због недостатка финансијских средстава на овој позицији, средства ће бити иплаћена у 2025.години (без поновног подношења захтева) у износу од 139.733,00 динара. Таква газдинства имају предност и она су у обавези да обнове пољопривредно газдинство у 2025.години у складу са прописима који регулишу ову област и приложе најновији извод из регистра е-аграр како би обавестили орган о евентуалним променама у РПГ. Достављени извод мора бити са датумом након објављеног конкурса. Уколико се утврди да је дошло до промене носиоца РПГ а документација за регрес у 2024.години предата на име његовог члана, захтев се може уважити под условом да се ради о истом броју РПГ а уколико је носилац променио број РПГ, односно нема привременог носиоца или газдинство угашено не може остварити право на регрес из 2024.године, јер приложена документација гласи на РПГ уписано у е-аграр. Процедура је потпуно иста и ако наступи смрт подносиоца захтева у 2025.години пре исплате подстицајних средстава.

2.1.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	укупан број подржаних газдинстава за регрес за репродуктивни материјал

2.1.12. Административна процедура: Реализацију регреса за репродуктивни материјал кроз вештачко осемењавање уматичених крава обавља Комисија за спровођење програма подршке пољопривредне политике и политике руралног развоја коју образује Председник општине. Комисија је у обавези да распише конкурс прецизирајуће рокове, услове, посебне критеријуме и пропише образац захтева. Уз захтев се прилаже: документација из РПГ (потврда о активном статусу, извод из регистра и животињска структура), копије пасоша и матичног листа и оригинал картон-потврда о вештачком осемењавању са јасно исказаним износом са и без пдв-а као доказом да је уматичена крава вештачки осемењена (прво осемењавање) у периоду од 01. децембра 2024.године до 30. новембра 2025.г. Уколико ветеринарска станица или амбуланта није у пдв-у прилаже уверење из текуће године надлежне пореске управе да није у пдв-у или комисија службено прилаже доказ са сајта Пореске управе. Образац захтева може се преузети преко званичног општинског сајта или писарнице. Подношење захтева Комисији за спровођење програма врши се преко поште или писарнице општинске управе Крупањ. Комисија након

завршетка конкурса и обраде захтева утврђује листу кандидата у складу са критеријумима програма и конкурса и доставља Општинском већу, које доноси одлуку о додели средстава без права на приговор. По редоследу пристизања потпуних и благовремених захтева Комисија саставља листу кандидата до износа финансијских средстава планираних програмом за ову меру а предност има кандидат који је раније поднео пријаву. Нераспоређена средства по мерама могу се преусмерити на меру где је већа заинтересованост подносиоца захтева по критеријуму селекције, на основу предходно добијене сагласности министарства на измену програма, правећи нову листу кандидата до утрошка средстава. У складу са правоснажном одлуком о додели средстава председник општине доноси решење о исплати средстава на наменски рачун корисника. Неблаговремене и непотпуне пријаве се неће разматрати, односно сматраће се одбаченим, тим пре што је усвојен критеријум "редослед пристизања потпуних и благовремених захтева до утрошка средстава".

2.2. Назив и шифра мере: 101 Инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава

2.2.1. Образложење: Пошто наша општина од 2013.године додељује подстицаје за пољопривреду, који се из године у годину увећавају може се рећи да је дошло до модернизације механизације-купљене су нове пољопривредне машине и опрема посебно за наводњавање у области воћарства као и повећане површине под наводњаваним воћним засадима посебно малине, шљиве и јагоде, повећан број кошница пчела, савременија и сигурнија повртарска производња у пластеницима којих је из године у годину све више. Како пољопривредна газдинства, због неповољног економског и социјалног стања, нису у могућности да сама обезбеде довољно средстава за модернизацију производње, настављене су активности на додели подстицаја. У 2019.години исплаћено је 299 подстицаја за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава (механизација и опрема, квалитетна приплодна грла, саднице воћа, ископи бунара за наводњавање) и 10 подстицаја за почетну помоћ за покретање пословања за младе пољопривреднике. У 2020.години подстицаје за инвестиције у физичку имовину користило је 360РПГ а за младе пољопривреднике 17 РПГ, што је детаљно наведено у извештају о мерама и корисницима подстицаја за сваку годину. У 2021.години од укупно поднетих 479 захтева подстицаје је остварило 474 РПГ и то: кроз мере директних плаћања за регрес за репродуктивни материјал 195 РПГ, за мере руралног развоја укупно 279 РПГ, за инвестиције у физичку имовину 266 РПГ, управљање ризицима 1 РПГ и за подршку младима у руралним подручјима 12 РПГ а што је детаљно приказано у извештају о спровођењу мера пољопривредне политике и политике руралног развоја за подручје општине Крупањ у 2021.години. Реализацијом програма за 2022.годину кроз рурални развој, конкретно за инвестиције физичку имовину подстицај је остварило 221 РПГ и то: за набавку механизације и опреме одобрено је 111 захтева, 70 захтева за бунаре и опрему за наводњавање, 10 захтева за опрему за пчеларство, 4 захтева за пластенике са опремом, 18 захтева за саднице воћа и 8 захтева за тракторе. У 2022.години одобрена су средства за осигурање код 18 РПГ. У 2023.години није усвојен програм због чега није било реализације. По програму за 2024.годину поднето је 465 захтева и након обављене контроле исплаћено 412 захтева у износу од 14.318.463,43 динара од планираних 20.000.000,00 динара, тачније реализација 72%. За директна плаћања кроз регрес исплаћено је 1.197.940,00 динара а укључено 127 РПГ . Кроз мере руралног развоја исплаћено је 13.120.523,43 и то: инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава исплаћено 258 захтева у износу од 11.633.255,22 динара, управљањем ризицима обухваћено је 24 корисника а исплаћено 1.214.626,53 динара и подршку младима у руралним подручјима за три корисника исплаћено је 272.641,68 динара Сектор - Млеко Најзначајнија грана сточарске производње је млекарство. Од 2013.године до 2021.г. РПГ користила су подстицаје за куповину квалитетних уматичених грла и приказан је преглед последњих година. У 2019 години је настављено са доделом подстицаја за квалитетне овце и козе и повећан је подстицај на 70 % за набавку квалитетних приплодних говеда те је за 48 корисника додељени су подстицаји за 588 оваца, за 2 корисника подстицаји за 20 коза и за 25 корисника додељени су подстицаји за 36 квалитетних јуница и крава. У 2020. години право на подстицај за куповину уматичених грла остварило је 46РПГ од тога за куповину оваца 29РПГ и 1РПГ за куповину коза/јарића а за куповину крава подстицај је остварило 16РПГ. У 2020.години купљено је укупно 24 уматичена грла крава/јуница и 361 грло оваца и 10 коза. У 2021.години за набавку квалитетних приплодних говеда поднето је 6 захтева и набављено 9 квалитетних уматичених грла а 17РПГ поднело је захтеве за куповину 243 уматичених грла оваца/јагањаца. За набавку опреме и механизације кроз сектор млеко у 2019.г. подстицаје је остварило 43 РПГ, у 2020.г. подстицаје је остварило 40РПГ, у 2021. години подстицаје је остварило 47 РПГ. Имајући у виду да је

комисија током контроле подстицаја на терену констатовала неправилности код набавке уматичених грла одлучила је да од 2022.године не субвенционише куповину стоке кроз ову меру, већ само опрему и механизацију у складу са листом прихватљивих инвестиција а из података је јасно видљиво да је број уматичених грла од 2019. године у опадању У 2024.години исплаћен је део заосталих подстицаја по поднетим захтевима из 2022.године као и подстицаји по првом и другом конкурсу по програму за 2024.годину а кроз сектор млеко исплаћени су подстицаји код 12 РПГ у износу од 602.161,83 динара. Сектор - Месо: Сектор производње меса карактерише релативно мали број пољопривредних газдинстава које производе месо за тржиште. У већини случајева, пољопривредна домаћинства производе месо за потребе свог домаћинства, осим телади масе 150-200 кг који продају најчешће ради даљег това а мањи број се бави товом јунади и бикова. Доминира традиционални систем узгоја. Запажена је неодговарајућа технологија исхране као и услова смештаја животиња. Интервенције у оквиру ове мере биће усмерене на подршку сектору како би се задовољили национални прописи и приближили стандардима ЕУ у области добробити животиња и животне средине. У оквиру овог сектора 2020. године два РПГ и 2021.г. једно РПГ остварило је право на подстицајна средства за куповину утоваривача стајњака, јер је у оквиру овог сектора подносилац захтева морао да прибави решење о регистрацији објекта за тов стоке од надлежне Управе за ветерину. У 2022.години 4РПГ остварило је право на подстицаје кроз овај сектор. У 2024.години кроз сектор месо конкурисало је 6 РПГ а исплаћен подстицај износи 285.548,75 динара, наглашавајући да је исплаћен и део неизмирених подстицаја из 2022.године. Позитиван акценат огледа се у томе да ће кроз овај сектор РПГ моћи да конкуришу само за једну инвестицију у оквиру исте шифре инвестиције а у складу са листом прихватљивих инвестиција. Сектор -Воће, грожђе, поврће и цвеће: Структуру биљне производње сеоског подручја општине Крупањ карактерише велика хетерогеност, производња махом за сопствене потребе, уситњеност поседа и недовољна примена савремене технологије у производњи. РПГ се базирају на производњу малине, купине и јагоде која се пеко 90 % испоручује за тржиште. У 2019. години у сектору воће, грожђе, поврће и цвеће 131 РПГ је остварило подстицаје, од тога 34 за машине, опрему и уређаје за наводњавање усева. У 2020.години 189 РПГ остварило је право на подстицаје, од тога 9 РПГ за куповину воћних садница, 10РПГ за подизање пластеника, 78 РПГ за куповину опреме за сетву, садњу и мулчирање, 3 РПГ за куповину машина за основну обраду земљишта, 8 РПГ за допунску обраду земљишта, 3 РПГ за машине за ђубрење земљишта, 17РПГ за куповину прскалица и 61РПГ за набавку опреме за наводњавање. У 2021.години 178 РПГ је остварило право на подстицаје и то: 26 РПГ за куповину воћних садница, 16РПГ за подизање пластеника, 45 РПГ за куповину опреме за сетву, садњу и мулчирање, 10 РПГ за куповину машина за основну обраду земљишта, 20 РПГ за допунску обраду земљишта, 6 РПГ за машине за ђубрење земљишта, 1 РПГ за убирање, скидање усева, 3 РПГ машине за транспорт, 14 РПГ за куповину прскалица и 37 РПГ за набавку опреме за наводњавање. У 2022.години 171 РПГ остварило право на подстицај, највеће интересовање је за наводњавање (70РПГ) и набавка опреме за сетву, садњу и мулчирање (40) а детаљније информације приказане су и извештају ; У 2024.години када су исплаћени и заостали подстицаји из 2022.години, кроз овај сектор највећи број 217 РПГ остварило је право на подстицај у износу од 9.691.191,10 динара и то: 17 РПГ набавило је воћне саднице, 4РПГ пластенике, 50РПГ добило подстицај за набавку опреме и уређаја за сетву, садњу и мулчирање, 4 РПГ за примарну обраду обраду земљишта, 11 РПГ за допунску обраду земљишта, 5 РПГ за машине за ђубрење, 14 РПГ за машине за заштиту биља и 111 РПГ за наводњавање а све приказано кроз детаљан извештај о мерама које је одобрило надлежно министарство. Овај сектор подржавамо кроз програм 2025.године. Сектор-Житарице и остали усеви: Овом мером се постиже унапређење и модернизовање ратарске производње. До сада су остваривани подстицаји за набавку прикључних машина и опреме, трактора, мотокултиватора и комбајна за жетву и бербу због интресовања локалних пољопривредника јер је механизација била јако застарела. У 2019 години подстицаје за набавку опреме и механизације остварило је 34 РПГ , у 2020.години 52 РПГ , у 2021. години 29 РПГ а у 2022.години 18 РПГ највише за машине за примарну и допунску обраду земљишта као и машине за ђубрење земљишта. У 2024.години постицаје је остварило 18 РПГ за следеће инвестиције: 3 машине за примарну обраду земљишта, 1 машина за допунску обраду земљишта 3 машине за ђубрење, 9 машина за заштиту биља и 2 опреме за наводњавање а што је детаљније приказано у извештају о мерама и корисницима за 2024.годину а исплаћени су и неизмирени подстицаји по прграму из 2024.године. Новијом механизацијом се постиже мања уштеда горива, мањи трошкови одржавања механизације, рентабилнија производња, мањи ефекат стаклене баште и заштита животне средине. Сектор- Пчеларство: Систем гајења је релативно екстензиван, са малим бројем кошница по домаћинству. Просечан принос меда по кошници је такође веома мали и креће се око 17 кг по кошници годишње, с тим што је 2015.године била изузетак. Број кошница се у 2024.години знатно

повећао у односу на предходне године укупно 10500 кошница (подаци из Ветеринарске станице Крупањ). У 2022. години било је 188 активних пчелара. Главни проблеми у пчеларству у овој регији јесу нестандардизован квалитет меда, појава болести пчела. Опремање газдинстава потребном опремом/модернизовањем производње, квалитет и квантитет су позитивни ефекти ове мере. У 2019. години за набавку опреме за пчеларство подстицаје је добило 8 РПГ, за набавку кошница за пчеле 5 РПГ и за набавку приколица за транспорт пчелињих друштава 4 РПГ. У 2020. години 31 РПГ остварило је право на подстицаје а од тога 29РПГ за куповину опреме за пчеларство а 2РПГ за куповину приколица за транспорт кошница и платформи. У 2021. години 11 РПГ остварило је право на подстицаје а од тога 10РПГ за куповину опреме за пчеларство а 1РПГ за куповину приколица за транспорт кошница и платформи а у 2022.годину за 10 РПГ одобрен је подстицај кроз пчеларство. У 2024.години 5 РПГ остварило је право на подстицај за пчеларство. Из разлога разноврсности улагања у опрему у сектору пчеларство, није само циљ повећање броја кошница односно повећање квантитета, већ побољшање квалитета меда.

2.2.2. Циљеви мере: Стабилност дохотка пољопривредних газдинстава; повећање производње; побољшање продуктивности и квалитета производа; смањење трошкова производње; унапређење техничко-технолошке опремљености; одрживо управљање ресурсима и заштите животне средине; раст конкурентности уз прилагођавање захтевима домаћег и иностраног тржишта; усклађивање са стандардима ЕУ. Специфични циљеви по секторима: Сектор- Млеко: Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње млека путем циљаних инвестиција на малим и средњим газдинствима; побољшање хигијене и квалитета млека, нарочито у микробиолошком погледу (број бактерија и соматских ћелија довести у законске оквире); усвајање добре пољопривредне праксе и прилагођавање производа захтевима савременог тржишта; достизање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; унапређење производне инфраструктуре и опреме. Сектор-Месо: Повећање ефикасности, конкурентности и одрживости производње меса на малим и средњим газдинствима (говеда, овце, козе и свиње); унапређење квалитета меса говеда (систем кравателе), коза, оваца и свиња у складу са националним стандардима; достизање стандарда у области добробити и здравља животиња, хигијене и заштите животне средине; побољшање квалитета производње кроз инвестиције у опремање објеката. Сектор-Воће, грожђе, поврће (укључујући печурке) и цвеће; Повећање површина у заштићеном и полузаштићеном простору; унапређење стања специјализоване механизације на газдинству; подизање нових сертификованих засада и стварање бољих услова за тржиште; повећање наводњаваних површина системом кап по кап, копање бунара за наводњавање од 5 до 10 метара и више метара. Сектор - житарице и остали усеви - Обновљање застареле механизације на газдинствима; побољшање складишних капацитета; повећање наводњаваних површина системом кап по кап, повећање површине, приноса и квалитета озимих, стрних жита и кабасте сточне хране. Савременија производња, рентабилније и конкурентније тржиште. Сектор - Пчеларство - Повећање производње пчеларских производа; повећање прихода у домаћинствима која се баве пчеларском производњом; повећање степена запослености у сектору; достизање стандарда у области заштите животне средине.

2.2.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Подстицаји за унапређење конкурентности (инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава) у складу су са Националним програмом за пољопривреду и Националним програмом руралног развоја. Постоји комплементарност мере-инвестиције у физичку имовину са Уредбом о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, правилницима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Ипард програмом и иста ће бити регулисана издавањем потврде прописане наведеним подзаконским актима. Корисник подстицаја који је добио потврду од Општинске управе Крупањ у текућој години и предходне три године, а жели да конкурише или је конкурисао на националном нивоу (министарство или ИПАРД програм) или по неком другом основу, неће моћи да користи подстицаје код Општинске управе за исту врсту инвестиције у складу са овим програмом уколико су му средства додељена, осим за проширење опреме за наводњавање, као одговор на ублажавање климатских промена. Уколико није оставарио подстицајна средства (код институције, органа, предузећа, фонда и др.) за инвестицију за коју је конкурисао преко општине у складу са овим програмом у обавези је да прибави релевантан доказ од надлежних институција код којих је поднет захтев да подстицај није остварио.

2.2.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица-комерцијална регистрована пољопривредна газдинства са активним статусом и пребивалиштем на територији општине Крупањ,

регистрована до дана објављивања конкурса за инвестиције у физичку имовину и обновљена у 2025. години у складу са прописима који регулишу ову област, под условом да су испунили све критеријуме програма и конкурса.

2.2.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.2.6. Општи критеријуми за кориснике: - да је комерцијално породично пољопривредно газдинство са активним статусом и пребивалиштем на територији општине Крупањ, регистровано до дана објављивања конкурса за инвестиције у физичку имовину, обновљено преко е-агара у 2025. години у складу са прописима који регулишу ову област, са реализованом прихватљивом инвестицијом на земљишту у власништву уписаном у регистар подносиоца захтева на територији општине Крупањ; ако је више пољопривредних газдинстава регистровано на истој адреси (пошто је уведен адресни регистар) само једно РПГ може остварити право на подстицај, како би се избегло фиктивно раздвајање домаћинства у циљу остваривања имовинске користи, под условом да у регистру е-Агара има уписано најмање 1,00ха пољопривредног земљишта у власништву на територији општине Крупањ; - један исти корисник може остварити подстицаје за мере директних плаћања и једну од мера руралног развоја и то за: инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава или инвестиције у развој руралне инфраструктуре ; -у оквиру инвестиције у физичку имовину РПГ могу да конкуришу за једну инвестицију у оквиру исте шифре инвестиције, осим код опреме наводњавање за коју су прихватљиви подстицаји и следеће инвестиције: пластеник, мрежа за сенчење и/или фолије за јагоду, а код опреме за пчеларство може остварити подстицаје за више прихватљивих инвестиција до максималног износа подстицаја по кориснику; -да је инвестицију за коју подноси захтев у 2025.години у потпуности реализовао од 02.08.2024.године до момента подношења захтева за подстицаје, под условом да је најмања вредност прихватљиве инвестиције у физичку имовину 25.000,00 динара са пдв-ом; -да добављач и подносилац пријаве на конкурс не представљају повезана лица; - да РПГ која нису испунила уговорне обавезе из предходних година (након извршене контроле) не могу бити корисници општинских подстицаја три године рачунајући и текућу годину; -да је измирило доспеле обавезе по основу изворних јавних прихода за носиоца и чланове газдинства што доказује уверењем из локалне пореске администрације које не сме бити старије од три месеца; -да је потписао изјаву да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима и изјаву да комисија може у складу са законом којим се уређује општи управни посупак по службеној дужности прибавити све податке од органа који воде службену евиденцију; - да РПГ која су конкурисали на локалном нивоу у 2025.години не могу остварити право на подстицај за исту врсту инвестиције (осим проширење опреме за наводњавање) за коју су конкурисали и остварили подстицај на локалном или националном нивоу у 2022. и/или 2023. и/или 2024.години.

2.2.7. Специфични критеријуми: Сектор-Млеко: Прихватљиви корисници за инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава код набавке нових машина и опреме су пољопривредна газдинства која поседују у свом власништву, односно у власништву члана РПГ до 29 крава на крају инвестиције у складу са критеријумима прихватљивости за подстицаје предвиђене НППР. Пољопривредна газдинства на локалном нивоу могу конкурисати само за једну врсту опреме/механизације само у оквиру исте шифре инвестиције у складу са листом прихватљивих инвестиција. Неприхватљиве инвестиције кроз сектор млеко: набавка стоке, набавка трактора и мотокултиватора, набавка резервних делова и половне опреме, растурача-разбацивача стајњака, ручно прављене опреме и механизације где су на фискалним рачунима исказани радни сати. Сектор-Месо: Прихватљиви корисници за све инвестиције у механизацију и опрему су регистрована пољопривредна газдинства која имају у свом власништву или у власништву члана РПГ до 29 грла говеда и /или 199 грла оваца/или коза и/или 29 грла крмача и/или 199 товних свиња и/или 999ћурака и /или 299 гусака и/или 4.999 бројлера на крају инвестиције у складу са критеријумима прихватљивости за подстицаје предвиђене НППР. Неприхватљиве инвестиције кроз сектор месо: набавка стоке, набавка трактора и мотокултиватора, набавка резервних делова и половне опреме, растурача-разбацивача стајњака, ручно прављене опреме и механизације где су на фискалним рачунима исказани радни сати. Сектор-Воће, грожђе, поврће, хмељ и цвеће:Прихватљиви корисници за све инвестиције у производњи воћа, грожђа, поврћа и цвећа су регистрована пољопривредна газдинства са прихватљивим инвестицијама до 49.999 евра у складу са критеријумима прихватљивости за подстицаје предвиђене НППР. Прихватљиви корисници за набавку машина, опреме и опреме за наводњавање кроз сектор воће, који конкуришу на локалном нивоу, су минималне површине уписане регистар у моменту подношења захтева: 0,10ха

јагодастог воћа у власништву (малине, јагода, купине, боровнице, рибизле, ароније) и/или 0,20ха осталог воћа у власништву (шљиве, дуње, ораха, лешника, трешње, вишње, јабуке, крушке). За остваривање подстицаја саднице воћа треба да буду засађене на парцелама у власништву које су уписане у регистар пољопривредног газдинства. Подстицаји се у оквиру инвестиције 101.4.2. дају за подизање пластеника са опремом за производњу поврћа, воћа, цвећа, расадничку производњу и производњу гљива најмање површине 50м² у власништву, укључујући резервоаре за воду и опрему за наводњавање, вентилацију, климатизацију, грејање и мрежу за сенчење пластеника. За остваривање подстицаја пластеника са опремом мора бити инсталиран на парцели власника уписаној у регистар пољопривредног газдинства, као и систем за наводњавање. РПГ која конкуришу на локалном нивоу за наводњавање поврћа на отвореном морају имати минималну наводњавану површину 0,10ха поврћа у власништву. Неприхватљиве инвестиције кроз сектор воће: изградња зиданих резервоара, резервних делова за механизацију и пумпу, набавка трактора и мотокултиватора, растурача-разбацивача стајњака, ручно прављене опреме и механизације где су на фискалним рачунима исказани радни сати. Сектор-Житарице и индустријски усеви: Прихватљиви корисници за инвестиције за набавку машина, опреме и опреме за наводњавање у сектору остали усеви су РПГ која у моменту подношења захтева за коришћење подстицаја имају до 49 ха земљишта под житарицама и индустријским усевима, као и пољопривредна газдинства која имају до 1,99 ха земљишта под хмељом у складу са критеријумима прихватљивости за подстицаје предвиђене НППР. РПГ која конкуришу на локалном нивоу кроз овај сектор морају имати у власништву најмање 0,20ха житарица и/или 0,20ха индустријског биља и/или 0,20ха крмног биља (изузев природних и заснованих ливада и пашњака) уписаних у власништво РПГ у моменту подношења захтева у складу са биљном производњом. Апликанти који конкуришу за копање бунара (од 5-10м дубине) или дубљих бунара поред прописане површине под житарицама или индустријским усевима, услов за добијање подстицаја је да бунар буде у функцији наводњавања најмање 0,20ха житарица и/или 0,20ха индустријског биља и/или 0,20ха крмног биља (изузев природних и заснованих ливада и пашњака) у власништву подносиоца захтева. Неприхватљиве инвестиције кроз сектор житарице: изградња зиданих резервоара, резервних делова за механизацију и опрему, набавка трактора и мотокултиватора, растурача-разбацивача стајњака и ручно прављене опреме и механизације где су на фискалним рачунима исказани радни сати. Сектор пчеларство: Прихватљиви корисници за набавку кошница, машина и опреме за пчеларство су регистрована пољопривредна газдинства која у моменту подношења захтева за коришћење подстицаја имају 20-1000 кошница, рачунајући и купљене кошнице. Подстицаји у оквиру инвестиције набавка опреме за пчеларство се дају за набавку (кошница, центрифуга, електрични отклапач саћа, каде за отклапање саћа, електричне пумпе и пунице за мед, топионици за восак, електрични декристализатор, прохромска амбалажа за мед, аутоматски сто за паковање меда, сушара за плен, стресач пчела, СМС ваге, тримери за кошење траве и др. слична опрема). РПГ која су добијала подстицаје за набавку кошница/делова кошница (бар једанпут) у 2022., 2023.г., 2024.г. преко министарства или ЈЛС (општине), у 2025. години неће моћи остварити право на подстицаје код општине за исту врсту инвестиције. За остваривање подстицаја набављене нове кошнице морају бити усељене пчелињим друштвима. РПГ могу конкурисати за једну или више врста опреме/механизације у оквиру сектора пчеларство. Подстицаји у оквиру овог сектора се не дају за набавку: репроматеријала, сатних основа, пчеларске одеће и половне опреме. Прихватљиве потенцијалне инвестиције по секторима и шифрама су наведени у листи прихватљивих инвестиција у складу са шифарником у одељку "Интезитет помоћи".

2.2.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
101.1.3	Опрема за мужу, хлађење и чување млека на фарми, укључујући све елементе, материјале и инсталације
101.1.4	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализоване приколице за транспорт чврстог стајњака, укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак)
101.1.5	Машине и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; косилице; превртачи сена)
101.1.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.1.9	Машине за примарну обраду земљишта
101.1.10	Машине за допунску обраду земљишта
101.1.11	Машине за ђубрење земљишта
101.1.12	Машине за сетву
101.1.13	Машине за заштиту биља
101.1.15	Машине за транспорт
101.1.17	Машине и опрема за наводњавање усева
101.2.3	Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за полутечни и течни стајњак; машине за пуњење течног стајњака; специјализована опрема за транспорт чврстог стајњака, полутечног и течног стајњака, резервоари за течни стајњак, специјализоване приколице за транспорт чврстог/полутечног/течног стајњака, са одговарајућом опремом), укључујући и пратећу опрему за полутечни и течни стајњак)
101.2.5	Машине и опрема за складиштење и припрему сточне хране, за храњење и појење животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране; опрема и дозатори за концентровану сточну храну; екстрактори; транспортери; микс приколице и дозатори за кабасту сточну храну; хранилице; појилице; балери; омотачи бала и комбајни за сточну храну; превртачи сена, итд.)
101.2.6	Сточне ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња
101.2.10	Машине за примарну обраду земљишта
101.2.11	Машине за допунску обраду земљишта
101.2.12	Машине за ђубрење земљишта
101.2.13	Машине за сетву
101.2.14	Машине за заштиту биља
101.2.16	Машине за транспорт
101.4.2	Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу
101.4.3	Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама
101.4.8	Набавка опреме и уређаја за сетву, садњу и мулчирање (са фолијом)
101.4.19	Машине за примарну обраду земљишта
101.4.20	Машине за допунску обраду земљишта
101.4.21	Машине за ђубрење земљишта
101.4.23	Машине за садњу
101.4.24	Машине за заштиту биља
101.4.25	Машине за убирање односно скидање усева
101.4.26	Машине за транспорт
101.4.28	Машине, уређаји и опрема за наводњавање усева
101.5.1	Машине за примарну обраду земљишта
101.5.2	Машине за допунску обраду земљишта
101.5.3	Машине за ђубрење земљишта
101.5.4	Машине за сетву
101.5.5	Машине за садњу
101.5.6	Машине за заштиту биља
101.5.8	Машине за транспорт
101.5.10	Машине и опрема за наводњавање усева
101.6.2	Набавка опреме за пчеларство
101.6.3	Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава

2.2.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	редослед пристизања благовремених и потпуних захтева до утрошка средстава	не	

2.2.10. Интензитет помоћи: Укупан износ подстицаја у оквиру мере инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава је 15.000.000,00 динара и то: 14.935.042,06 динара за све инвестиције у физичку имовину по поднетим захтевима у 2025.години и 64. 957,94 динара за четири РПГ којом је правоснажном Одлуком општинског Већа општине Крупањ од 28.11.2024.године наведено, да ће о поднетим захтевима Комисија накнадно одлучити у 2025.години и биће обрађена у складу са програмом и конкурсом за 2024.годину а имаће предност у односу на поднете захтеве по програму и конкурс за 2025.годину, под условом да обнове пољопривредно газдинство у 2025.години у складу са прописима који регулишу ову област и приложе најновији извод из регистра е-аграр како би обавестили орган о евентуалним променама у РПГ. Уколико се утврди да је дошло до промене носиоца РПГ а документација за подстицаје предата на име његовог члана, захтев се може уважити под условом да се ради о истом броју РПГ а уколико је носилац променио број РПГ, односно нема привременог носиоца или газдинство угашено не може остварити право на подстицаје. Процедура је потпуно исти и ако наступи смрт подносиоца захтева у 2025.години пре исплате подстицајних средстава. Износ подстицаја за све инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава у 2025 години је 50% од вредности инвестиције без пдв-а максимално до 70.000,00 динара по кориснику, осим за подстицаје за копане бунаре са опремом за наводњавање од 5-10м подстицај износи 50%, тачније до 8.000,00динара по метру ископаног бунара који мора бити у функцији наводњавања пољопривредних култура у власништву уписаних у регистар, максимално до 80.000,00 динара по кориснику и за копање и зацевљење дубоко бушених бунара преко 10м на парцелама у власништву РПГ за потребе наводњавања пољопривредних култура подстицај износи 50% од вредности инвестиције без пдв-а, тачније до 8.000,00динара по метру ископаног бунара са уградњом опреме у функцији наводњавања максимално до 160.000,00 динара по кориснику а све у складу са специфичним критеријумима програма у оквиру сектора за који конкурише. Листа прихватљивих инвестиција у складу са шифарником : 1) Машине за примарну обраду земљишта (101.1.9., 101.2.10., 101.4.19. и 101.5.1.) - плугови и тањираче; 2) Машине за допунску обраду земљишта (101.1.10., 101.2.11., 101.4.20. и 101.5.2.)-ротоситница, ротофреза, фреза, дрљача, ротодрљача, таруп, сетвоспремачи, подривачи, ваљци, грубери, разривачи, прикључни међуредни култиватори, шпартачи; 3) Машине и опрема за руковање и транспорт чврстог, полутечног и течног стајњака (101.1.4. и 101.2.3.) - транспортери за стајњак; уређаји за мешање полутечног и течног стајњака; пумпе за пражњење резервоара; сепаратори за пол. и теч. стај, машине за пуњ. теч. стајњ.специјализована опрема и приколице за трансп. чвр. ст., утоваривач стајњака ; 4) Машине за ђубрење земљишта (101.1.11., 101.2.12., 101.4.21., и 101.5.3.)-расипачи вештачког ђубрива; 5) Машине за заштиту биља (101.1.13., 101.2.14, 101.4.24., и 101.5.6.)-атомизери, тракторске, моторне прскалице; 6) Машине и опрема за наводњавање усева (101.4.28., и 101.5.10.)-цистерне за наводњавање (самоходне и прикључне), базени за воду, пвц цеви, цеви кпк, пумпе са опремом (каблови, контрол бокс и др.), траке, фитинзи, вентили, филтери, славине, редуцири, држачи цеви, агрегати за пумпе, копање бушених бунара од 5-10метара и дубљих са уградњом опреме; 7)Машина и опрема за припрему сточне хране, за храњење и напајање животиња (млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране и др. (101.1.5. и 101.2.5.)-млинови и блендери/мешалице за припрему сточне хране, опрема и дозатори, за концентровану сточну храну, транспортери, превртачи, сакупљачи сена, хранилице, појилице, комбајни за сточну храну, балери, омотачи бала, микс приколице; 8) Подизање и опремање пластеника за производњу поврћа, воћа, цвећа и расадничку производњу површине од 50м2 до 500м2 (101.4.2.)-конструкција за пластенике (алуминијумске, челичне, пластичне), мрежа за сенчење, фолија за покривање пластеника, опрема за вентилацију, хлађење и грејање, системи за наводњавање и ђубрење (лејне прскалице, цистерне, резервоари, цеви, траке све за пластеничку производњу); 9)Подизање, набавка и опремање система противградне заштите у воћњацима и вишегодишњим засадама (101.4.3.)-противградна мрежа и носачи за противградну мрежу са бетонским или металним стубовима са опремом, мрежа за сенчење; 10) Набавка опреме и уређаја за сетву, садњу и мулчирање са фолијом (101.4.8.)- фолија, опрема и уређаји за садњу-бушач рупа са бургијама, машине и опрема за резивање и обликовање биља, механизација за обраду земљишта унутар редова засада, прикључне косачице, сакупљачи и растурачи сена, тримери и тарупи; 11) Машине за убирање односно скидање усева (101.4.25.) тресачи и сакупљачи воћа; 12) Сточне

ваге, рампе за утовар и истовар и торови за усмеравање и обуздавање животиња (101.1.6.)- сточне ваге; - 13) опрема за пчеларство 101.6.2. (кошнице и делови кошница, центрифуге, електрични отклапач саћа, каде за отклапање саћа, електричне пумпе и пунилице за мед, топионици за восак, прохромска амбалажа за мед, електрични декристализатор, аутоматски сто за паковање меда, сушара за полен, стресач пчела, пчеларска вага за мерење кошница, дупликатори за мед, млин за шећер, машине за израду теста (погача) за дохрану пчела и ручна преса за сатне основе; -14) Набавка возила и приколица за транспорт пчелињих друштава 101.6.3. (све врсте приколица за моторна возила за превоз кошница, контејнера и платформи); -15) машине за транспорт (101.1.15., 101.2.16., 101.4.26. и 101.5.8.) приколице за трактор и мотокултиватор.

2.2.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	број РПГ који су остарили право на подстицаје
2	укупно учешће ЈЛС (РСД)
3	укупна вредност инвестиције у физичку имовину (са пдв-ом)

2.2.12. Административна процедура: Спровођење програма обавља Комисија за спровођење програма. Комисија је у обавези да распише конкурс прецизирајуће рокове, услове конкурса у складу са програмом и пропише образац захтева који се може преузети преко званичног општинског сајта или писарнице. Подношење захтева Комисији за спровођење програма врши се преко поште или писарнице општинске управе Крупањ. РПГ се пријављују на конкурс за све инвестиције у физичку имовину искључиво након извршене куповине предмета подстицаја, уз рачун и осталу прописану документацију на име РПГ. За набавку инвестиција у физичку имовину пољопривредних газдинстава, подносилац захтева уз захтев за подстицај у обавези је да достави комплет документацију (оригинал или оверене фотокопије) на име купца и то: 1) фискални рачун, 2) рачун за извршену набавку нове механизације опреме и отпремницу за набавку предметне механизације и опреме у оквиру прихватљиве инвестиције за коју је, у складу са прописима, утврђена обавеза издавања отпремнице, односно међународни товарни лист ако је подносилац захтева директно извршио увоз предметне опреме на име подносиоца захтева, 3) гарантни лист ако је законом прописано издавање (односно изјаву добављача да не подлеже гаранцији) или изјаву о саобразности, 4) уверење локалне пореске администрације не старије од три месеца од дана подношења захтева о измиреним обавезама по основу изворних јавних прихода за носиоца и чланове газдинства, 5) доказ са сајта пореске управе да добављач није у пдв-у или доказ надлежне пореске управе да добављач није у пдв-у када је у питању правно лице или предузетник под условом да на рачуну није исказан пдв-у, 6) потписану изјаву да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима као и да добављач и подносилац пријаве на конкурс нису повезана лица, 7) изјаву странке у складу са чланом 103. ЗУП-а да орган по службеној дужности у име странке може прибавити документацију о којој се води службена евиденција. Поред наведене документације у складу са предметом подстицаја подносилац захтева доставља и додатну документацију: 8) документацију из РПГ (потврду о активном статусу, извод из регистра, биљну и/или животињску структуру са подацима који су пријављени у Управи за ветерину, 9) доказ од надлежне ветеринарске станице о врсти и броју грла стоке ако конкурише кроз сектор млеко или месо ради провере специфичних критеријума конкурса, само уколико је потребно, чије податке повлачи из регистра за Управе за ветерину за говеда и/или оваце и/или козе, евиденције о броју кошница пчела на имању и 10) фотокопију личне карте или очитану личну карту или доказ о пребивалишту са сајта е-грађанин са тачно назначеном адресом (улицом и кућним бројем) и пребивалиштем. Након обрађених захтева по редоследу пристизања Комисија саставља прелиминарну листу кандидата до износа финансијских средстава планираних програмом за ову меру. Неутрошена средства предвиђена програмом у оквиру једне мере не могу се пребацити на другу меру у оквиру планираног финансијског оквира, нити повећавати, без предходне сагласности надлежног министарства и усвојене измене програма од стране скупштине, под условом да је општина буџетом обезбедила недостајући износ средстава. Због нагомиланих проблема која је комисија износила Начелнику општинске управе током контроле подстицаја спровођењем програма у 2024. године, комисија је изнела свој став да ће вршити контролу подстицаја на терену по пријави неправилности, искључиво када је неопходно утврдити фактичко стање на терену како би се одлучило о поднетом захтеву и контролом случајног узорка. Коначну ранг лист утврђује Комисија и доставља Општинском већу који доноси одлуку

о додели средстава која садржи поуку о правном леку - право на приговор (у року од 8 дана од дана истицања одлуке на огласну таблу). Редослед кандидата се утврђује према редоследу примљених уредних захтева а предност има кандидат који је раније поднео захтев за подстицај. У складу са правоснажном одлуком о додели средстава председник општине закључује уговор са корисницима средстава којима се регулишу међусобна права и обавезе. Председник општине доноси решење о исплати подстицајних средстава на наменске рачуне корисника у складу са потписаним уговором. На основу сугестија ДРИ, Комисија за спровођење програма, извршиће контролу добијених подстицаја из предходних година, на начин који ће сама организовати. Обавеза корисника подстицаја је да добијене подстицаје користи са пажњом доброг домаћина и да инвестицију за коју је остварио подстицајна средства не отуђи најмање 5 година од дана исплате подстицајних средстава а прецизније ће бити регулисано уговором, осим за набавку фолија и трака где уговорена обавеза траје две година од дана исплате подстицајних средстава.

2.3. Назив и шифра мере: 301 Инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга

2.3.1. Образложење: Суша је све чешћа и учесталија елементарна непогода која наноси велике штете пољопривреди. Вода је извор живота неопходна за опстанак живог света, првенствено људи, животиња и биљака. Без воде нема живота. У циљу побољшања отпорности пољопривреде на климатске програме поштујући ФАО програм у коју је и наша општина укључена а имајућу у виду и предлог председника општине, разматрано је увођење нове мере у циљу снабдевања водом сеоских домаћинстава кроз инвестицију 301.2. Инвестиције у израду, унапређење или проширење свих типова инфраструктуре мањег обима, укључујући инвестиције у обновљиве изворе енергије. Дужи низ година сеоска домаћинства принуђена су да купују воду преко Јавног Комуналног Предузећа -1. Мај Крупањ, због недовољне издашности сопствених изворишта у летњем периоду и недостатка воде на јавним извориштима и чесмама. Кроз ову меру инвестиција је усмерена на РПГ у сеоском насељу која немају могућност прикључења на јавни водовод и то за копање и зацељење бунара од 5 и више метара, под условом да се вода искључиво користи за пиће, појење стоке и друге санитарне потребе у домаћинству. Предложен је подстицај 50 % без пдв-а, максимално до 8000 динара по метру, максимално до 80.000,00 динара/кориснику за бунаре од 5-10метара дубине а преко 10 метара дубине са уградњом опреме 160.000,00 динара/кориснику. Пошто су обухваћена сеоска пољопривредна газдинства услов је да подносилац захтева има уписану стоку у власништву РПГ и то најмање једно грло говеда од 24 месеца или старије и/или 10 оваца и/или 10 коза од 12 месеци или старије и земљиште у власништву. Услов је да се не угрозе околна изворишта у близини бушеног бунара. На овај начин биће омогућена већа финансијска подршка у руралним подручјима због чега смо оправдано подржали инвестиције у развој руралне инфраструктуре, који ће се позитивно одразити на сектор млеко и месо где ће већина малих пољопривредних произвођача и прерађивача кроз директну продају пронаћи тржиште кроз зелене пијаце, продају на газдинству, продају поред пута, продају кроз туризам и угоститељство и друго.

2.3.2. Циљеви мере: Кроз ову меру дефинисани су следећи циљеви: допринос ублажавања климатских промена и подстицање одрживог управљања природним ресурсима; стимулисање развоја пословања раста и запошљавања у руралним подручјима; побољшање положаја пољопривредних произвођача у ланцу вредности и привлачења младих у пољопривреди; повећање конкурентности пољопривредно прехрамбеног сектора; побољшање ефикасности и одрживости производње на пољопривредном газдинству. Вишак воде индивидуална пољопривредна газдинства могу користити за наводњавање пољопривредних култура на земљишту у власништву подносиоца захтева као најефикаснијом мером борбе против суше. Осим наводњавања које је и најскупље стручњаци предлажу следеће агротехничке мере и то: плодоред, избор предусаева, сетвена структура и обрада земљишта, ђубрење, малчирање, избор сората са краћим вегетационим периодом, време сетве, густина склопа, сузбијање корова и подизање пољозаштитних шумских појасева. Циљ мере је подизање стандарда сеоских домаћинстава, одржавање и проширивање сточарске производње, останак младих на селу, увећање дохотка, здравији живот на селу.

2.3.3. Веза мере са националним програмима за рурални развој и пољопривреду: Подстицаји за инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга (Инвестиције у израду, унапређење или проширење свих типова инфраструктуре мањег обима, укључујући инвестиције у

обновљиве изворе енергије) у складу су са Националним програмом за пољопривреду и Националним програмом руралног развоја. Постоји комплементарност мере-инвестиције у физичку имовину са Уредбом о расподели подстицаја у пољопривреди и руралном развоју, правилницима Министарства пољопривреде, шумарства и водопривреде, Ипард програмом и иста ће бити регулисана издавањем потврде прописане наведеним подзаконским актима. Корисник подстицаја који добије потврду од Општинске управе Крупањ у текућој години и предходне три године, а жели да конкурише или је конкурисао на националном нивоу (министарство или ИПАРД програм) или по неком другом основу, неће моћи да користи подстицаје код Општинске управе за исту врсту инвестиције у складу са овим програмом уколико су му средства додељена. Уколико није оставарио подстицајна средства (код институције, органа, предузећа, фонда и др.) за инвестицију за коју је конкурисао преко општине у складу са овим програмом у обавези је да прибави релевантан доказ од надлежних институција код којих је поднет захтев да подстицај није остварио.

2.3.4. Крајњи корисници: Крајњи корисници мере су физичка лица-комерцијална регистрована пољопривредна газдинства са активним статусом и пребивалиштем на територији општине Крупањ, регистрована до момента објављивања конкурса за подстицаје за инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга и обновљена у 2025.години у складу са прописима који регулишу ову област, под условом да су испунили све опште и специфичне критеријуме програма и конкурса.

2.3.5. Економска одрживост: За реализацију ове мере није потребно подносити бизнис план или пројекат о економској одрживости улагања.

2.3.6. Општи критеријуми за кориснике: - да је комерцијално породично пољопривредно газдинство са активним статусом и пребивалиштем на територији општине Крупањ, регистровано до дана објављивања конкурса за унапређење и развој руралне инфраструктуре, обновљено преко е-агара у 2025. години у складу са прописима који регулишу ову област, са реализованом прихватљивом инвестицијом на земљишту у власништву уписаном у РПГ на територији општине Крупањ; ако је више пољопривредних газдинстава регистровано на истој адреси (пошто је уведен адресни регистар) само једно РПГ може остварити право на подстицај, како би се избегло фиктивно раздвајања домаћинства у циљу остваривања имовинске користи, под условом да у регистру е-Агара има уписано најмање 1,00ха пољопривредног земљишта у власништву; - један исти корисник може остварити подстицаје за мере директних плаћања и једну од мера руралног развоја и то за: инвестиције у физичку имовину пољопривредних газдинстава или инвестиције у развој руралне инфраструктуре ; -да је инвестицију за коју подноси захтев у 2025.години у потпуности реализовао од 01.01.2025.године до момента подношења захтева за подстицаје, под условом да је најмања вредност прихватљиве инвестиције 40.000,00 динара са пдв-ом, -да добављач и подносилац пријаве на конкурс не представљају повезана лица; - да РПГ која нису испунила уговорне обавезе из предходних година (након извршене контроле) не могу бити корисници општинских подстицаја три године рачунајући и текућу годину; -да је измирило доспеле обавезе по основу изворних јавних прихода за носиоца и чланове газдинства што доказује уверењем из локалне пореске администрације које не сме бити старије од три месеца; -да је потписао изјаву да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима и изјаву да комисија може у складу са законом којим се уређује општи управни посупак по службеној дужности прибавити све потребне податке за подносиоца захтева од органа који води службену евиденцију; - да РПГ која су остварила право на подстицајна средства за копање бунара у функцији наводњавања у 2022. и/или 2023. и/или 2024 години на локалном или националном нивоу као и дубоко бушених бунара преко 10 метара из предходних година не могу бити корисници подстицајних средстава по овој мери у 2025.години.

2.3.7. Специфични критеријуми: Прихватљиви корисници су РПГ са пребивалиштем у сеоском подручју општине Крупањ, која немају могућност прикључења на јавни водовод у сеоском насељу а имају у свом власништву у Управи за ветерину уписано најмање једно грло говеда од 24 месеца или старије и/или 10 оваца и/или 10 коза од 12 месеци или старије. Прихватљиве инвестиције кроз подршку инвестицијама у израду, унапређење или проширење свих типова инфраструктуре мањег обима, укључујући инвестиције у обновљиве изворе енергије подразумева копање и зацељење бунара од 5-10m и преко 10 м дубине на земљишту у власништву које је уписано у РПГ у функцији снабдевања водом индивидуалног сеоског домаћинства , под условом да се вода користи за пиће, појење стоке и друге санитарне потребе индивидуалног сеоског домаћинства, да извор не образује водоток изван сопственог поседа, уз услов да се не угрозе околна изворишта у близини предметног бунара. Вишак воде

индивидуално домаћинство може користити и за наводњавање пољопривредних култура до 1,00ха, односно са потрошњом воде за наводњавање до 2500m³ у вегетационом периоду, сходно Закону о водама ("Службени гласник РС" бр. 30/2010, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон). Прихватљиве инвестиције кроз меру инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга подразумева изградњу система за снабдевање водом, пратеће опреме и инсталација на земљишту у власништву носиоца/члана уписаног у РПГ . Прихватљиве инвестиције су: копани бунари минималне дубине 5метара и дубљи уз пратећу опрему: електо-ормари за прикључак елетричне енергије, електрични, оптички, пластични каблови, агрегати за пумпе, металне, пластичне и бетонске цеви, пумпе, вентили, пластични и метални резервоари, сонде, опрема за мерење количине захваћене воде, пловак, славине и друга слична опреме. Неприхватљиве инвестиције су: ископ и зацевљење бунара за воду плићих од 5 метара, изградња зиданих базена и резервоара за воду, набавка половне опреме и уређаја.

2.3.8. Листа инвестиција у оквиру мере:

Шифра инвестиције	Назив инвестиције
301.2	Инвестиције у израду, унапређење или проширење свих типова инфраструктуре мањег обима, укључујући инвестиције у обновљиве изворе енергије

2.3.9. Критеријуми селекције:

Редни број	Тип критеријума за избор	Да/Не	Бодови
1	редослед пристизања благовремених и потпуних захтева до утрошка средстава	не	

2.3.10. Интензитет помоћи: Укупан износ подстицаја у оквиру мере-Инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре је 3.000.000,00 динара. Износ подстицаја у оквиру инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга, тачније копање бунара са уградњом опреме од 5-10м дубине подстицај је 50% од вредности инвестиције без пдв-а максимално 8.000 динара по метру до 80.000,00 динара по кориснику , осим за копање дубоко бушених бунара преко 10 метара дубине са уградњом опреме где је подстицај 50% од вредности инвестиције без пдв-а максимално 8000 динара по метру до 160.000,00 динара/кориснику. Напомињемо да бунар мора бити у функцији снабдевања водом индивидуалног сеоског домаћинства на парцели у власништву подносиоца захтева/члана уписана у РПГ намењен за пиће, појење стоке и друге санитарне потребе у домаћинству, под условом да нема могућност прикључења свог индивидуалног домаћинства на јавни водовод у сеоском насељу, уз услов да извор не образује водоток изван сопственог поседа и не угрози околна изворишта у близини предметног бунара. Вишак воде индивидуално домаћинство може користити и за наводњавање пољопривредних култура до 1,00ха, односно са потрошњом воде за наводњавање до 2500m³ у вегетационом периоду, сходно Закону о водама ("Службени гласник РС" бр. 30/2010, 101/2016, 95/2018 и 95/2018-др.закон). Прихватљиве инвестиције кроз меру инвестиције за унапређење и развој руралне инфраструктуре и услуга подразумева изградњу система за снабдевање водом, пратећих објеката и инсталација на земљишту у власништву носиоца/члана уписаног у РПГ, а ближе описаним у општим и специфичним критеријумима програма. Уколико наступи смрт подносиоца захтева у 2025.години пре исплате подстицајних средстава а самим тим дође до промене носиоца РПГ на име његовог члана, поднета документација за подстицаје може се уважити под условом да се ради о истом броју РПГ а уколико је носилац променио број РПГ, односно нема привременог носиоца или газдинство угашено не може остварити право на подстицаје.

2.3.11. Индикатори/показатељи:

Редни број	Назив показатеља
1	укупна вредност инвестиције у развој сеоске инфраструктуре (са пдв-ом)
2	број РПГ који су остарили право на подстицаје
3	број ископаних бунара у фунцији коришћења воде за пиће и појење стоке

2.3.12. Административна процедура: Спровођење програма обавља Комисија за спровођење програма. Комисија је у обавези да распише конкурс прецизирајуће рокове, услове конкурса у складу са програмом и пропише образац захтева који се може преузети преко званичног општинског сајта или писарнице. Подношење захтева Комисији за спровођење програма врши се преко поште или писарнице општинске управе Крупањ. РПГ се пријављују на конкурс за инвестиције у израду, унапређење или проширење свих типова инфраструктуре мањег обима, укључујући инвестиције у обновљиве изворе енергије, искључиво након стављања бунара у функцију пића, санитарних потреба у домаћинству и појења стоке уз рачун и осталу прописану документацију на име РПГ. За инвестицију за унапређење и развој руралне инфраструктуре, подносилац захтева уз захтев за подстицај у обавези је да достави комплет документацију (оргинал или оверене фотокопије) на име купца и то: 1) фискални рачун, 2) рачун за ископан бунар и извршену набавку нове опреме и отпремницу за копање бунара и набавку предметне опреме у оквиру прихватљиве инвестиције за коју је, у складу са прописима, утврђена обавеза издавања отпремнице, односно међународни товарни лист ако је подносилац захтева директно извршио увоз предметне опреме на име подносиоца захтева, 3) гарантни лист ако је законом прописано издавање (односно изјаву добављача да не подлеже гаранцији), односно изјаву о саобразности за извршену набавку предметне инвестиције, 4) уверење локалне пореске администрације не старије од три месеца од дана подношења захтева о измиреним обавезама по основу изворних јавних прихода за носиоца и чланове газдинства, 5) доказ са сајта пореске управе да добављач није у пдв-у или доказ надлежне пореске управе да добављач није у пдв-у када је у питању правно лице или предузетник под условом да на рачуну није исказан пдв-у, 6) потписану изјаву да не постоји захтев за исто улагање у другим јавним фондовима као и да добављач и подносилац пријаве на конкурс нису повезана лица, 7) изјаву странке у складу са чланом 103. ЗУП-а да орган по службеној дужности у име странке може прибавити документацију о којој се води службена евиденција. Поред наведене документације у складу са предметом подстицаја подносилац захтева доставља и додатну документацију: 8) документацију из РПГ (потврду о активном статусу, извод из регистра, биљну и животињску структуру са подацима који су пријављени у Управи за ветерину, 9) фотокопију личне карте или прочитану личну карту или доказ о пребивалишту са сајта е-грађанин и 10) извод из регистра за животиње из надлежне Ветеринарске станице Крупањ (који је повезан са подацима из Управе за ветерину) за говеда и/или потврду о обележавању за овце/козе. Након обрађених захтева по редоследу пристиглих потпуних и благовремених захтева Комисија саставља прелиминарну листу кандидата до износа финансијских средстава планираних програмом за ову меру. Неутрошена средства предвиђена програмом у оквиру једне мере не могу се пребацивати на другу меру у оквиру планираног финансијског оквира, нити повећавати, без предходне сагласности надлежног министарства и усвојене измене програма од стране скупштине, под условом да је општина буџетом обезбедила недостајући износ средстава. Комисија ће вршити контролу подстицаја и утврдити фактичко стање на терену на основу записничких извештаја који ће сачињавати саставни део коначног извештаја комисије. Коначну ранг лист утврђује Комисија и доставља Општинском већу који доноси одлуку о додели средстава која садржи поуку о правном леку - право на приговор (у року од 8 дана од дана истицања одлуке на огласну таблу). Редослед кандидата се утврђује према редоследу примљених уредних захтева а предност има кандидат који је раније поднео захтев за подстицај. У складу са правоснажном одлуком о додели средстава председник општине закључује уговор са корисницима средстава којима се регулишу међусобна права и обавезе. Председник општине доноси решење о исплати подстицајних средстава на наменске рачуне корисника у складу са потписаним уговором. На основу сугестија ДРИ, Комисија за спровођење програма, извршиће контролу добијених подстицаја из предходних година, на начин који ће сама организовати. Обавеза корисника подстицаја је да добијене подстицаје користи са пажњом доброг домаћина и да инвестицију са опремом за коју је остварио подстицајна средства користи и не отуђи најмање 5 година од дана исплате подстицајних средстава а прецизније ће бити регулисано уговором.

III. ИДЕНТИФИКАЦИОНА КАРТА

Табела: Општи подаци и показатељи

Назив показатеља	Вредност, опис показатеља	Извор податка и година
ОПШТИ ПОДАЦИ		
Административни и географски положај		
Аутономна покрајина	/	рзс*
Регион	Регион Шумадије и Западне Србије	рзс*
Област	Мачванска област	рзс*
Град или општина	општина	рзс*
Површина	342km ²	рзс*
Број насеља	23	рзс*
Број катастарских општина	24	рзс*
Број подручја са отежаним условима рада у пољопривреди (ПОУРП)	6-Планина, Кржава, Томањ, Богоштица, Шљивова и Брштица	
Демографски показатељи		
Број становника	14399	рзс**
Број домаћинства	5053	рзс*
Густина насељености (број становника/површина, km ²)	42	
Промена броја становника 2011:2002 (2011/2002*100 - 100)	-14,35%	рзс**
- у руралним подручјима АП/ЈЛС	-15,08%	рзс**
Становништво млађе од 15 година (%)	15%	рзс**
Становништво старије од 65 година (%)	25%	рзс**
Просечна старост	46	рзс*
Индекс старења	(60+год. /0-19год) 196	рзс*
Без школске спреме и са непотпуним основним образовањем (%)	10%	рзс*
Основно образовање (%)	26%	рзс*
Средње образовање (%)	56%	рзс*
Више и високо образовање (%)	8%	рзс*
Пољопривредно становништво у укупном броју становника (%)	65%	Процена
Природни услови		
Рељеф (равничарски, брежуљкасти, брдски, планински)	брско-планински	Интерни
Преовлађујући педолошки типови земљишта и бонитетна класа	лесивирано, алувијално, смонице, псеудоглеј и смеђе шумско земљиште 5, 6,7 и 8 класе	Интерни

Клима (умерено-континентална, субпланинска ...)	умерено континентална	Интерни
Просечна количина падавина (mm)	926mm	Интерни
Средња годишња температура (oC)	9,9 C	Интерни
Хидрографија (површинске и подземне воде)	водотоци I реда Јадар и Ликодра, ближе описана у Оперативном плану одбране од поплава	Интерни
Површина под шумом (ha)	12521 ha	рзс*
Површина под шумом у укупној површини АП/ЈЛС (%)	36,6%	рзс*
Пошумљене површине у претходној години (ha)	нема	рзс*
Посечена дрвна маса (m3)	25698m3	рзс*
ПОКАЗАТЕЉИ РАЗВОЈА ПОЉОПРИВРЕДЕ		
Стање ресурса		
Укупан број пољопривредних газдинстава:	4090 - подаци РЗС са профила DevInfo јануар 2025	рзс***
Број регистрованих пољопривредних газдинстава (РПГ):	3232 је укупно регистровано газдинстава у Управи за аграрна плаћања са стањем на дан 31.12.2024.године	Управа за трезор
- породична пољопривредна газдинства (%)	3215 је укупно регистровано породичних пољопривредних газдинстава а од тога 3101 активних и пасивних 114	
- правна лица и предузетници (%)	од укупно 17регистрованих активних има 11 предузећа, 4 предузетника и 2 земљорадничке задруге.	
Коришћено пољопривредно земљиште - КПЗ (ha)	12253 ха	рзс***
Учешће КПЗ у укупној површини ЈЛС (%)	35,83%	
Оранице и баште, воћњаци, виногради, ливаде и пашњаци, остало(18) (ha, %)	202ха окућница, 5877 ха оранице и баште, 3792ха ливаде и пашњаци, 2368ха воћњаци, 5ха виногради и 10ха остали стални засади	рзс***
Жита, индустријско биље, поврће, крмно биље, остало(19) (ha, %)	3701ха жита, 53ха инд. биље, 19ха поврћа, 1805ха крмног биља и 46ха остало	рзс***
Просечна величина поседа (КПЗ) по газдинству (ha)	3,0172ha	рзс***
Обухваћеност пољопривредног земљишта комасацијом (ha)	100ha	Интерни
Обухваћеност земљишта неким видом удруживања (ha)	0	Интерни
Број пољопривредних газдинстава која наводњавају КПЗ	351	рзс***
Одводњавана површина КПЗ (ha)	12253кпз, нема класичног система одводњавања	Интерни
Наводњавана површина КПЗ (ha)	178ha	рзс***
Површина пољопривредног земљишта у државној својини на територији АП(20) (ha)	0	Интерни

Површина пољопривредног земљишта у државној својини која се даје у закуп (ha):	156,9035 ha укупна површина државног земљишта. Од тога: 30,6330ha дато у закуп, 36,6738ha планирано за дање у закуп и 89,5967ha изузето из закупа	Интерни
- физичка лица (%)	30,6330ha	Интерни
- правна лица (%)	0	Интерни
Говеда, свиње, овце и козе, живина, кошнице пчела (број)	Говеда укупно по подацима ВС Крупањ 2345. Од тога ум. крава има 900. Оваца укупно 21950 грла од тога 4100су уматичена. грла. Коза укупно 392 нема уматичених. Обележених свиња 1780 грла. Има кошница пчела 10500	рзс***
Трактори, комбајни, прикључне машине (број)	трактори 887, комбајни 146, берачи 87, сетвоспремачи 27, прскалице 436, остало 5595.	рзс***
Пољопривредни објекти (број)	за говеда 2225, за производе 2670, силажу 42, машине 1170.	рзс***
чч, сушаре, стакленици и пластеници (број)	хладњача-8, сушара 40, стакленик-1, пластеника-60	рзс***
Употреба минералног ђубрива, стајњака и средстава за заштиту биља (ha, број ПГ)	мин ђуб. 7293ха, 4409 ха сред. за заштиту	рзс***
Број чланова газдинства и стално запослених на газдинству:	9468 чланова на пг и 55 код правних лица	рзс***
(на породичном ПГ: на газдинству правног лица/предузетника) (ha)	0,59%	рзс***
Годишње радне јединице (број)	4833	рзс***
Земљорадничке задруге и удружења пољопривредника (број)	нема активних земљ. задруга и до десетак удружења	Интерни
Производња пољопривредних производа(количина):		
- биљна производња (t)	3700ха житарица, 257ха поврћа, 2383 ха воћа, 5ха винограда, 1804ха крмног биља и 53 ха индустријског биља.	рзс***
- сточарска производња (t, lit, ком.)	Говеда укупно по подацима ВС Крупањ 2345. Од тога ум. крава има 900. Оваца укупно 21950 грла од тога 4100су уматичена. грла. Коза укупно 392 нема уматичених. Обележених свиња 1780 грла. Има кошница пчела 10500.	Интерни
ПОКАЗАТЕЉИ РУРАЛНОГ РАЗВОЈА		
Рурална инфраструктура		
<i>Саобраћајна инфраструктура</i>		
Дужина путева(km)	307 (подаци РЗС 2023 DevInfo)	рзс*
Поште и телефонски претплатници (број)	3 поште и 4588 претплатника	рзс*
<i>Водопривредна инфраструктура</i>		

Домаћинства прикључена на водоводну мрежу (број)	2076	рзс*
Домаћинства прикључена на канализациону мрежу (број)	1600	рзс*
Укупне испуштене отпадне воде (хиљ.м3)	275000м3	рзс*
Пречишћене отпадне воде (хиљ.м3)	0	рзс*
<i>Енергетска инфраструктура</i>		
Производња и снабдевање електричном енергијом (број)	нема податак	Интерни
<i>Социјална инфраструктура</i>		
Објекти образовне инфраструктуре (број)	21	рзс*
Број становника на једног лекара	14 лекара, 1028 становника на 1 лекара (подаци из 2023.г)	рзс*
Број корисника социјалне заштите	према подацима РЗС , профил јанура 2025.г.-укупан број корисника на евиденцији Центра за социјлни рад 2589.	рзс*
<i>Диверзификација руралне економије</i>		
Запослени у секторима пољопривреде, шумарства и водопривреде (број)	2171 подаци РЗС, профил, јануар 2025.г.	рзс* рзс***
Газдинства која обављају друге профитабилне активности(30) (број)	37	рзс***
Туристи и просечан број ноћења туриста на територији АП/ЈЛС (број)	6976 туриста дошло у 2023.години а 25724 ноћења у 2023.години	рзс*
<i>Трансфер знања и информација</i>		
Пољопривредна саветодавна стручна служба (да/не)	1-ПССС Пољосавет Лозница	Интерни
Пољопривредна газдинства укључена у саветодавни систем (број)	преко 600	ПССС

Датум и место

М.П.

Потпис овлашћеног лица у АП/ЈЛС